

Ruimtelijke onderbouwing zonnepark
Landgoed de Lindenergh te Ommen



BügelHajema
Plek voor ideeën

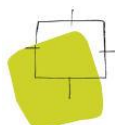
**Ruimtelijke onderbouwing zonnepark
Landgoed de Lindenergh te Ommen**

Inhoud

Ruimtelijke onderbouwing
Besluitvlak

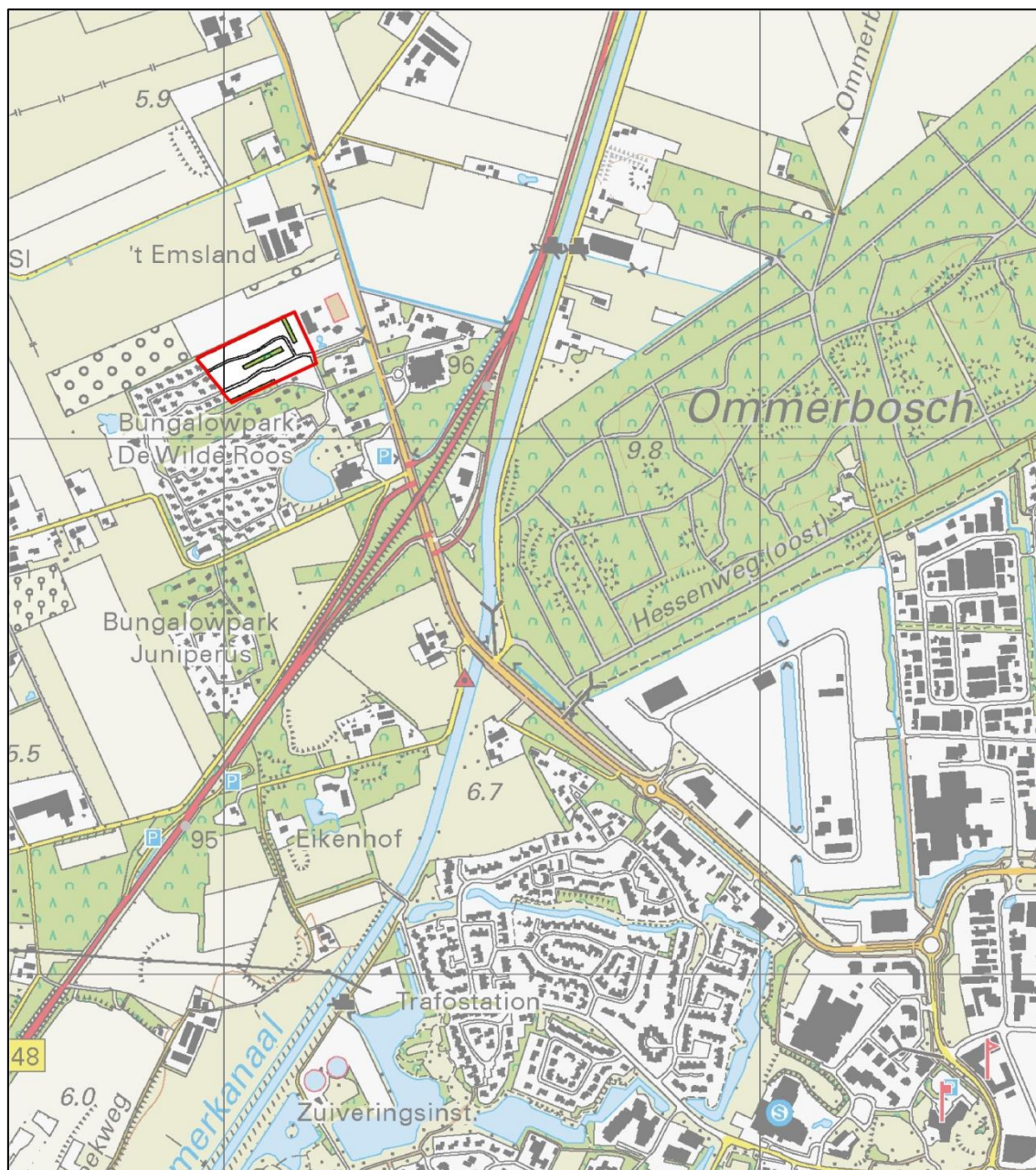
1 mei 2018

Projectnummer 951.10.00.20.00



Ideeën voor een plek

Overzichtskaart



Gemeente Ommen, bron: Topografische Dienst

Toelichting

Inhoudsopgave

1	Inleiding	9
2	Beleid	11
2.1	Rijk	11
2.2	Provincie	13
2.3	Gemeente	18
3	Planbeschrijving	21
3.1	Huidige situatie	21
3.2	Toekomstige situatie	21
4	Toets aan wet- en regelgeving	25
4.1	Wet geluidhinder	25
4.2	Milieuzonering	25
4.3	Luchtkwaliteit	26
4.4	Externe veiligheid	26
4.5	Bodem	27
4.6	Water	27
4.7	Ecologie	28
4.8	Archeologie en cultuurhistorie	28
4.9	Vormvrije m.e.r.	29
5	Economische uitvoerbaarheid	31
6	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	33

Bijlage 1 - Landschappelijke inpassing

Bijlage 2 - Watertoets

Bijlage 3 - Ecologische inventarisatie

Inleiding



OCB Bouw b.v. en Herbo GroenLeven BV (hierna te noemen: ‘initiatiefnemers’) zijn voornemens een zonnepark van circa 2 hectare aan te leggen. Het gaat om een locatie aan de noordzijde van Landgoed De Lindenberg. Dit recreatiepark beslaat een oppervlak van circa 13 hectare. Het grootste deel van het park is uitgegeven ten behoeve van de bouw van recreatiewoningen met de daarbij behorende voorzieningen. Aan de noordzijde van het recreatiepark liggen nog enkele kavels braak. Door de economische crisis is de vraag naar recreatiewoningen gestagneerd, waardoor deze gronden niet zijn uitgegeven. Dankzij het zonnepark kan onder meer de plaatselijke energiehuishouding verduurzaamd worden en is er - zo lang de vraag naar recreatiewoningen niet toeneemt - een goede tijdelijke invulling van de braakliggende gronden gevonden. De gemeente Ommen heeft aangegeven dat zij in principe medewerking wil verlenen aan dit initiatief. Daarbij is als voorwaarde gesteld dat er sprake moet zijn van een goede landschappelijke inpassing. Tevens zal een uitgebreide omgevingsvergunningprocedure doorlopen moeten worden. Voor deze procedure is een ‘goede ruimtelijke onderbouwing’ (Wro) nodig. Onderhavig rapport voorziet daarin.

AANLEIDING



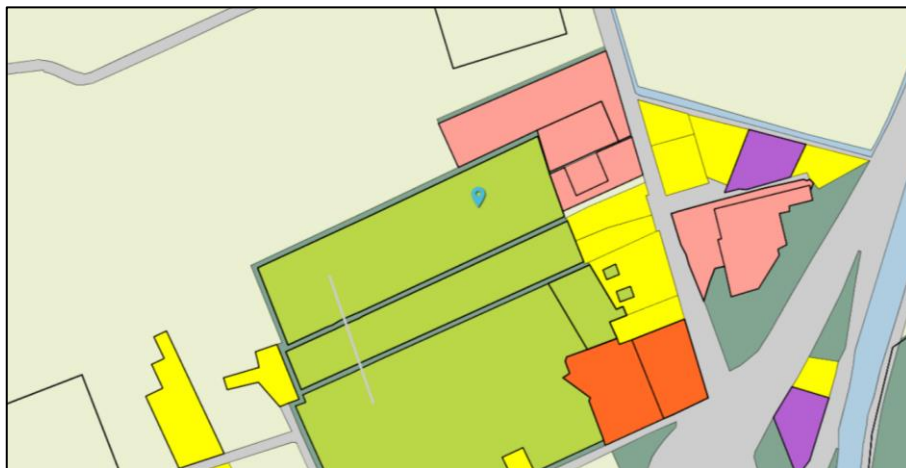
Huidige situatie projectgebied

Op de overzichtskaart voorin dit rapport is de globale ligging en begrenzing van het projectgebied aangegeven (zie ook het ‘besluitvlak’). Het gaat om percelen die aan de noordoostkant van het recreatiepark zijn gelegen. Verder noordelijk, aan de Balkerkweg 24, ligt een tuincentrum. Voor het overige grenst het

LIGGING EN HUIDIG PLANOLOGISCH REGIME

projectgebied aan recreatiewoningen (zuid- en westzijde) en het buitengebied (noordzijde).

Het projectgebied maakt op dit moment deel uit van het bestemmingsplan 'Buitengebied Ommen' (vastgesteld dd. 18 februari 2010). Op grond van dit plan geldt de bestemming 'verblijfsrecreatieve doeleinden'. Tevens geldt de dubbelbestemming 'Agrarisch gebied met landschappelijke openheid'. Er zal van het bestemmingsplan moeten worden afgeweken om een zonnepark te kunnen realiseren. Dit gebeurt via een uitgebreide omgevingsvergunningprocedure.



Uitsnede vigerend bestemmingsplan

LEESWIJZER

Het volgende hoofdstuk gaat in op het rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid. Hoofdstuk 3 beschrijft de huidige situatie en geeft aan hoe het projectgebied wordt ingericht. In hoofdstuk 4 wordt verslag gedaan van de toets aan wet- en regelgeving (onder andere op het gebied van geluid, water, ecologie en archeologie). De laatste twee hoofdstukken hebben betrekking op de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid van deze ruimtelijke onderbouwing.

2.1

Rijk

SVIR

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR, maart 2012) haar ambities tot 2040 weergegeven. De ondertitel van het SVIR luidt ‘Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig’. Om dat te bewerkstelligen zijn - voor de middellange termijn (2028) - de volgende drie doelen aangegeven:

- Het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
- Het verbeteren en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
- Het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Ladder duurzame verstedelijking

Deze drie doelen zijn uitgewerkt in dertien nationale belangen. Eén daarvan is “een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten”. Om dit nationaal belang concreet invulling te geven heeft het ministerie de ladder voor duurzame verstedelijking in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) laten opnemen. Daardoor zal bij ruimtelijke besluiten gemotiveerd moeten worden hoe een zorgvuldige afweging is gemaakt ten aanzien van het ruimtegebruik. Per 1 juli 2017 is de Ladder voor duurzame verstedelijking in het Bro vereenvoudigd. Belangrijkste verschil is dat er alleen voor het bouwen buiten stedelijk gebied een uitgebreide motivering nodig is. Ook kunnen gemeenten de ‘Laddertoets’ doorschuiven naar een later moment, wanneer bijvoorbeeld gebruik wordt gemaakt van uitwerkingsplannen of wijzigingsplannen. Daarnaast wordt niet meer gesproken van ‘regionale behoefte’ maar van ‘behoefte’. Hieronder wordt op de aspecten ‘behoefte’ en ‘locatieafweging’ (alternatieven binnen bestaand stedelijk gebied) ingegaan.

Behoefte

Op basis van het Energieakkoord geldt dat er binnen Nederland behoefte is aan verschillende vormen van duurzame energie om te komen tot een aandeel van 16% duurzame energie in 2023. De provincie Overijssel zet in op een innovatieve en duurzame energievoorziening waarbij in 2023 een aandeel van 20% duur-

zame energie is gerealiseerd.¹ Om deze ambitieuze doelstellingen te kunnen realiseren zijn naast panelen op gebouwen, ook zonneparken nodig. Om dit in goede banen te leiden heeft de provincie de Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonnevelden; Ruimte voor zonnepanelen in de Groene Omgeving (28 februari 2017) uitgebracht. Onderhavig initiatief sluit bij deze handreiking aan (zie onder).²

In paragraaf 2.3 wordt ingegaan op het gemeentelijke energiebeleid. De gemeente Ommen streeft naar 5% duurzaam opgewekte energie in 2020. Tenslotte wordt verwezen naar bijgevoegde rapport 'Landschappelijke inpassing Zonnepark landgoed De Lindenberg Ommen (dd. 6 februari 2018)'. In dit document zijn de bedrijfsmatige achtergronden van het initiatief geschetst. Het zonnepark kan voorzien in 4% van de stroombehoefte binnen het postcoderoosgebied.

Locatieafweging

Een alternatief binnen bestaand stedelijk gebied is niet aan de orde. In de eerste plaats is het voor de economische uitvoerbaarheid van het zonnepark van belang dat er van eigen grond gebruik gemaakt kan maken. Als de initiatiefnemers eerst (dure) grond in bestaand stedelijk gebied moeten aankopen, ontstaat er voor hen geen rendabele situatie. Ook lang niet alle locaties binnen stedelijke gebied voldoen aan de eisen voor energieopwekking met de beoogde omvang. Door de aanwezigheid van bebouwing kan vaak niet optimaal geprofipteerd worden van de bezonning. In de tweede plaats leidt de aanleg van het zonnepark binnen het projectgebied niet tot een definitieve 'verstedelijking' van het buitengebied. Als de panelen economisch zijn afgeschreven worden ze in principe verwijderd ten gunste van de huidige verblijfsrecreatieve bestemming.

Energieakkoord

In het energieakkoord is de basis gelegd voor een breed gedragen, robuust en toekomstbestendig energie- en klimaatbeleid. Het energieakkoord bevat afspraken voor de korte en middellange termijn gaat uit van de volgende hoofdoelen:

- besparing van energieverbruik met gemiddeld 1,5%;
- 100 PJ energiebesparing in 2020;
- toename van het aandeel duurzame energie naar 14% van het totale jaarverbruik in Nederland in 2020 met een doorgroei naar 16% in 2023;
- het creëren van ten minste 15.000 voltijdsbanen binnen de duurzame energiesector.

¹ Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonnevelden. Ruimte voor zonnepanelen in de Groene Omgeving (provincie Overijssel, 28 februari 2017).

² In de handreiking geeft de provincie onder meer aan dat de behoefte aan zonneparken actueel is zolang de duurzaamheidsdoelstellingen niet gehaald zijn (zie verder paragraaf 2.2).

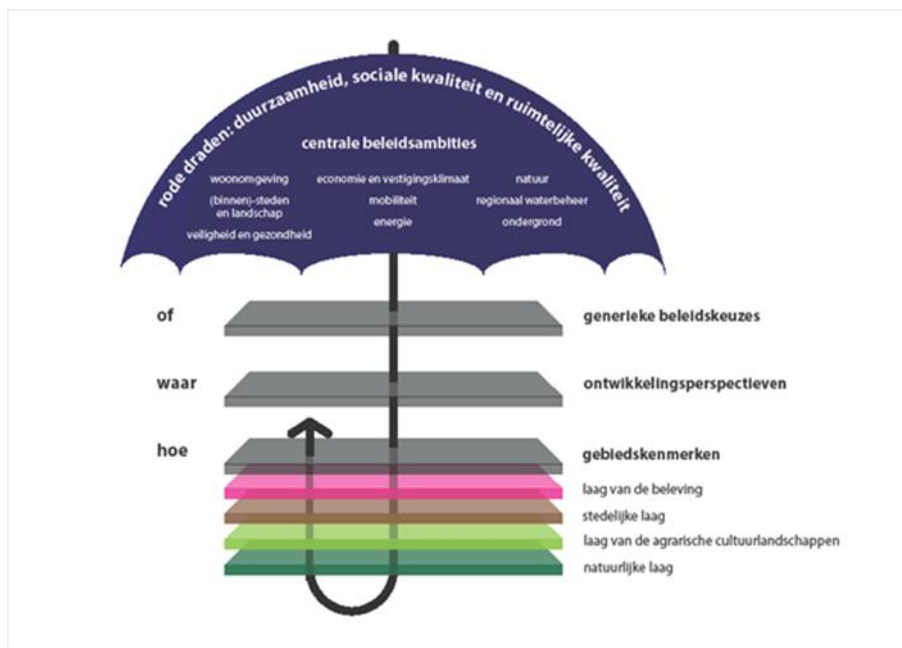
Deze doelen zijn uitgewerkt in verschillende pijlers. Voor de ontwikkeling van het zonnepark zijn vooral pijler 2 'Opschalen hernieuwbare energieopwekking' en pijler 3 'Stimuleren van decentrale duurzame energie (DDE)' van belang. In het energieakkoord wordt uitgegaan van een opwekking van 186 PJ energie uit hernieuwbare energiebronnen. Om te komen tot deze energieopwekking zijn verschillende vormen van energieopwekking nodig: wind, biomassa en zon. Momenteel bedraagt het aandeel zonne-energie minder dan 1% van de totale energievraag. Het toekomstige zonnepark levert daarom een belangrijke bijdrage aan de doelstelling van het Rijk om te komen tot een aandeel van 16% van duurzaam opgewekte energie in het totale Nederlandse energieverbruik in 2023.

2.2

Provincie

Omgevingsvisie/-verordening

De 'Omgevingsvisie Overijssel 2017' is op 12 april 2017 vastgesteld door Provinciale Staten en is vanaf 1 mei 2017 van kracht. Deze visie gaat over de inrichting en ontwikkeling van de leefomgeving in de provincie. De bijbehorende Omgevingsverordening Overijssel 2017 is een vertaling van de Omgevingsvisie in bindende regels voor derden.



Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel

Uitvoeringsmodel (of, waar, hoe)

Om te bepalen of een initiatief bijdraagt aan haar ambities, gebruikt de provincie het Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel. In dit uitvoeringsmodel staan de stappen of, waar en hoe centraal. Bij een initiatief voor bijvoorbeeld woningbouw, een nieuwe bedrijfslocatie, toeristisch-recreatieve voorzieningen, natuurontwikkeling, etcetera kan aan de hand van deze drie stappen be-

paald worden of een initiatief binnen de geschetste visie voor Overijssel mogelijk is, waar het past en hoe het uitgevoerd kan worden.

Of - generieke beleidskeuzes

Maatschappelijke opgaven zijn leidend in het handelen. Allereerst is het dan ook de vraag of er een maatschappelijke opgave is. Of een initiatief mogelijk is, wordt onder andere bepaald door generieke beleidskeuzes van EU, Rijk of provincie. Denk aan beleidskeuzes om basiskwaliteiten als schoon drinkwater en droge voeten te garanderen. Maar ook aan beleidskeuzes om overaanbod van bijvoorbeeld woningbouw- en kantorenlocaties - en daarmee grote financiële en maatschappelijke kosten - te voorkomen. In de omgevingsvisie zijn de provinciale beleidskeuzes vastgelegd.

De generieke beleidskeuzes zijn vaak normstellend. Dit betekent dat ze opgevolgd moeten worden: het zijn randvoorwaarden waarmee iedereen rekening moet houden vanwege zwaarwegende publieke belangen. De normstellende beleidskeuzes zijn vastgelegd in de omgevingsverordening.

In heel Overijssel is een aantal beleidskeuzes van toepassing op nagenoeg alle thema's en locaties. Dit zijn:

- integraliteit
- toekomstbestendigheid
- concentratiebeleid
- (boven)regionale afstemming
- zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik

Samen geven deze beleidskeuzes invulling aan de Overijsselse ladder voor duurzame verstedelijking. Deze Overijsselse ladder voor duurzame verstedelijking geeft een nadere invulling aan de stappen die gemeenten in de onderbouwing van nieuwe stedelijke ontwikkelingen op grond van de Ladder voor duurzame verstedelijking (artikel 3.1.6 Besluit ruimtelijke ordening) moeten doorlopen. De Overijsselse ladder voor duurzame verstedelijking geeft een nadere invulling aan de vraag hoe de behoefte moet worden bepaald, zowel in de stedelijke als in de groene omgeving, en op welke wijze de regionale afstemming vorm gegeven moet worden.

Waar - ontwikkelingsperspectieven

In de visie op de ruimte in Overijssel worden zes ontwikkelingsperspectieven onderscheiden: drie voor de Groene Omgeving en drie voor de Stedelijke Omgeving. Deze ontwikkelingsperspectieven schetsen een ruimtelijk perspectief voor een combinatie van functies en geven aan welke beleids- en kwaliteitsambities leidend zijn. De ontwikkelingsperspectieven geven zo richting aan waar wat ontwikkeld zou kunnen worden.

Het plangebied bevindt zich in de Groene Omgeving. In de Groene Omgeving gaat het vooral om: behoud en versterking van de kwaliteit van het landschap, het realiseren van een samenhangend netwerk van gebieden met natuur- en waterkwaliteit, ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw, het toerisme en andere economische dragers, realisatie van waterkwaliteitsdoelen, het

duurzaam beheer van drinkwatervoorraden én het opwekken van hernieuwbare energie. De ondergrond speelt hierbij een belangrijke rol; bijvoorbeeld bij de voedselproductie in de landbouw, de (drink)watervoorziening of als mogelijke bron of buffer voor duurzame energie.

‘Groene’ functies hebben prioriteit in de Groene Omgeving. Ontwikkelingen die hier niet primair thuishoren, zoals woningbouw, worden alleen toegestaan als zij een meerwaarde opleveren voor de kwaliteit van landschap, cultuurhistorie, water- en natuuropgaven.

Voor de Groene Omgeving gelden de volgende ruimtelijke kwaliteitsambities:

- een zichtbaar en beleefbaar mooi landschap;
- sterke ruimtelijke identiteiten als merken voor Overijssel;
- voortbouwen aan de kenmerkende structuren van het agrarisch cultuurlandschap;
- natuur als ruggengraat;
- een continu en beleefbaar watersysteem als dragende structuur van Overijssel;
- het contrast tussen dynamische en luwe gebieden versterken.

Binnen de Groene Omgeving geldt voor het plangebied het ontwikkelingsperspectief 'agrarisch ondernemen in het grootschalig landschap'. Dit ontwikkelingsperspectief omvat gebieden waar verdere modernisering en schaalvergroting van de landbouw in combinatie met verduurzaming de ruimte krijgt. Die ruimte kan verdiend worden door te investeren in kwaliteitsvoorwaarden.

Onder verduurzaming wordt verstaan de realisatie van de waterkwaliteitsdoelen, gezondheid en welzijn van mens en dier, bijdrage aan de energietransitie, klimaatbestendigheid en ketenoptimalisatie, en ontwikkelen met aandacht voor - en waar mogelijk in dialoog met - omwonenden. Agrarische ondernemers staan voor de uitdaging om hun - vaak grote - gebouwen en erven zo vorm te geven dat ze passen bij maat en schaal van het landschap en de ruimtelijke en milieukwaliteit versterken.

Het ontwikkelingsperspectief biedt ruimte aan concurrerende en innovatieve vormen van landbouw en aan opwekking van hernieuwbare energie. Denk daarbij aan zonnepanelen, maar ook aan windenergie en biovergisters.

Hoe - gebiedskenmerken

Nieuwe ruimtelijke opgaven wil de provincie verbinden met bestaande gebiedskenmerken. De gebiedskenmerken spelen zo een belangrijke rol bij de vraag hoe een initiatief invulling kan krijgen. Onder gebiedskenmerken worden de ruimtelijke kenmerken van een gebied of een gebiedstype verstaan die bepalend zijn voor de karakteristiek en kwaliteit van dat gebied of gebiedstype. De gebiedskenmerken worden in vier lagen onderscheiden: de natuurlijke laag, de laag van het agrarisch cultuurlandschap, de stedelijke laag en de laag van de beleving.

Natuurlijke laag - dekzandvlakten en ruggen

In de natuurlijke laag is ter hoogte van het projectgebied sprake van dekzandvlakten en ruggen. Als norm geldt dat dekzandvlakten en ruggen een bescher-

mende bestemmingsregeling krijgen, gericht op instandhouding van de hoofdlijnen het huidige reliëf.

Als ontwikkelingen plaats vinden, dan dragen deze bij aan het beter zichtbaar en beleefbaar maken van de hoogteverschillen en het watersysteem. Beiden zijn tevens uitgangspunt bij (her)inrichting. Bij ontwikkelingen is de (strekings)richting van het landschap, gevormd door de afwisseling van beekdalen en ruggen, het uitgangspunt.

Laag van het agrarisch cultuurlandschap - jonge heide- en broekontginningslandschap

Het projectgebied ligt in het jonge heide- en broekontginningslandschap. Als ontwikkelingen plaats vinden in de agrarische ontginningslandschappen, dan dragen deze bij aan behoud en versterking van de dragende lineaire structuren van lanen, bosstroken en waterlopen en ontginningslinten met erven en de kenmerkende ruimtematen.

Stedelijke laag - verspreide bebouwing

In de stedelijke laag behoort het projectgebied tot de verspreide bebouwing. Sturing heeft hier in hoofdzaak betrekking op de ontwikkeling van of op erven. Voor het project is deze laag niet direct relevant.

Laag van de beleving

De laag van de beleving benut vooral de kwaliteiten van de andere drie lagen, maar voegt ook eigen kenmerken toe, zoals landgoederen, recreatieparken en recreatieve routes. Sturing heeft hier in hoofdzaak betrekking op de continuïteit van routes. In het projectgebied bevinden zich geen routes. Voor het project is deze laag niet direct relevant.

Zonne-energie

De provincie zet in op een innovatieve en duurzame energievoorziening waarbij in 2023 een aandeel van 20% duurzame energie is gerealiseerd. In Overijssel ziet de provincie de volgende mogelijkheden voor zonne-energie:

1. In bestaand bebouwd gebied op daken, dan wel;
2. In bestaand bebouwd gebied op bedrijventerreinen en braakliggende gronden, dan wel;
3. In de groene omgeving op bestaande bouwvlakken.

Nu is al te voorzien dat daarmee op korte termijn - gelet op technische en fiscale beperkingen - slechts in een deel van de opgave voor zonne-energie kan worden voorzien. Daarom biedt de provincie de mogelijkheid om in de Groene Omgeving tijdelijke zelfstandige opstellingen van zonnepanelen te realiseren. Het gaat daarbij om opstellingen van zonnepanelen voor een periode van circa 25 jaar op een wijze die omkeerbaar is en waarbij de oorspronkelijke bestemming gehandhaafd blijft.

Gelet op de impact die (ook tijdelijke) veldopstellingen van zonnepanelen kunnen hebben op hun omgeving, zal niet alleen de maatschappelijke meerwaarde van het initiatief moeten worden aangetoond, maar zal er doorgaans

ook compensatie moeten plaatsvinden door extra te investeren in de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving.

De maatschappelijke meerwaarde kan worden onderbouwd vanuit de volgende criteria:

- a. de mate waarin sprake is van meervoudig ruimtegebruik;
- b. maatregelen die getroffen worden om de impact te beperken en/of te compenseren (bijvoorbeeld verlaagd aanleggen of met een houtwal of wal eromheen);
- c. de mate waarin wordt aangesloten op de karakteristieken van het gebied;
- d. bijdrage aan maatschappelijke doelen (in ieder geval aan de provinciale doelen ten aanzien van duurzaamheid, maar ook aan andere maatschappelijke opgaven).

Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonnevelden

In de Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonnevelden is uitgewerkt waaraan een ruimtelijk ontwerp voor een zonnepark moet voldoen. De provincie maakt hierbij onderscheid naar drie schaalniveaus. Het eerste schaalniveau betreft het omringende landschap. Een zonneveld moet passen binnen de maat en schaal van het landschap waar het onderdeel van is. De bovengenoemde gebiedskenmerken zijn leidend voor de beoordeling op dit punt. Het tweede schaalniveau is de directe omgeving. Een zonnepark dient zich op logische wijze in de plaatselijke ruimtelijke structuur te voegen. Vooral de randen van het park (hek, haag of sloot) dienen op kwalitatief hoogwaardige wijze te worden vormgegeven. Het derde schaalniveau is het zonnepark zelf. Eenvoudige hekwerken/poorten en (transformator)gebouwtjes en een logische opstelling van de panelen - geen zicht op de achterkanten - hebben de voorkeur van de provincie.

Contouren Programma Nieuwe Energie Overijssel 2017-2023

In 2016 is de provincie Overijssel samen met kernpartners van start gegaan met de ontwikkeling van het Programma Nieuwe Energie Overijssel. Dit programma heeft als doel om in 2023 20% hernieuwbare energie te realiseren en besparings- en efficiencymaatregelen in verschillende sectoren te stimuleren. Het tussenresultaat bestaat uit vijf thematische contouren (hernieuwbare energie, gebouwde omgeving, industrie en bedrijven, duurzame mobiliteit, lokale initiatieven) met daarin een eerste inventarisatie van ideeën en projecten.

Met betrekking tot zonne-energie is de doelstelling 2-3 petajoule (PJ) in 2023. Dit is ongeveer 1.000 hectare aan panelen (ofwel minder dan 1% van het oppervlak van Overijssel). Als indicatieve verdeling is 40% op daken aangehouden en 60% in veldopstellingen. De doelstelling van 600 hectare aan veldopstellingen in 2023 lijkt realiseerbaar met een 100-200 hectare momenteel in de pijplijn, maar de eerste projecten moeten nog wel gerealiseerd worden. Van groot belang is het verkrijgen van een breed gedragen maatschappelijk en politiek draagvlak. Daarnaast is het tijdig betrekken van stakeholders en een transpa-

rante communicatie van belang om vertragingen te voorkomen, aldus de provincie.

Conclusie

Er is met de realisatie van het project in de Groene Omgeving sprake van een maatschappelijke meerwaarde. Uit het voorgaande blijkt dat de realisering (voor een periode van maximaal 25 jaar) van het zonnepark binnen het projectgebied past binnen de provinciale doelstellingen om in 2023 20% hernieuwbare energie te realiseren, waarvan 2-3 PJ zonne-energie. Er wordt met de landschappelijke inpassing aangesloten bij de Gebiedskenmerken en de Kwaliteitsimpuls Zonnevelden. Deze inpassing is in overleg de Vereniging van Eigenaren van het recreatiepark tot stand gekomen.

Kansen op meervoudig ruimtegebruik betreffen de realisatie van een goede landschappelijke afscherming ter plaatse van het aangrenzende opslagdepot van een tuincentrum en de educatieve functie van het informatiebord.

2.3

Gemeente

VIGEREND
BESTEMMINGSPLAN

Op dit moment maakt het projectgebied deel uit van het 'Buitengebied Ommen' (vastgesteld dd. 18 februari 2010). Op grond van dit plan is het terrein bestemd voor 'verblijfsrecreatieve doeleinden', nader aangeduid 'recreatie-woningenterrein' (met een gelimiteerd aantal recreatiewoningen). Tevens geldt de dubbelbestemming 'Agrarisch gebied met landschappelijke openheid'. Op grond van dit bestemmingsplan is het niet mogelijk een zonnepark op te richten. Dit betekent dat er een omgevingsvergunningprocedure moet worden opgestart, zoals bedoeld in artikel 2.12, lid 1 onder a, onder 3° van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO). Daarvoor is volgens de Wet ruimtelijke ordening een zogeheten 'goede ruimtelijke onderbouwing' noodzakelijk.

PROGRAMMA DUURZAAM
OMMEN

"In 2020 wordt door energiebesparing de CO₂-emissie met 10% gereduceerd ten opzichte van 2012 en wordt er minimaal 5% duurzame energie opgewekt." Deze hoofddoelstelling is vastgelegd in het Programma Duurzaam Ommen 2015-2018. Andere belangrijke doelstellingen uit dit duurzaamheidsprogramma zijn:

- Een energieneutrale gemeentelijke organisatie in 2025.
- Onderzoek naar mogelijkheden grootschalige duurzame energieproductie op gronden in eigendom van gemeente die niet of vertraagd tot ontwikkeling komen.
- In samenwerking met plaatselijk bedrijfsleven stimuleren, faciliteren en begeleiden van particuliere woningeigenaren om energiebesparingsmaatregelen te treffen en/of duurzame energie op te wekken.
- Opwekking duurzame energie door zonnepanelen stimuleren en faciliteren.
- Inspelen op kansrijke initiatieven vanuit de samenleving en deze initiatieven waar mogelijk ondersteunen.

Tijdens de voortgangsevaluatie van de programmalijn Duurzame Energieproductie uit het programma Duurzaam Ommen 2015 - 2018 is aangegeven dat de gemeente volop wil inzetten op de productie van zonne-energie. Dat gebeurt op verschillende schaalniveaus. Zo informeert de gemeente huiseigenaren via het Energieloket West-Overijssel over energiebesparende maatregelen en duurzame energie. Daarbij wordt de Zonatlas ingezet om te laten zien of daken geschikt zijn voor zonne-energie. Ook de investering en terugverdientijd worden daarbij aangegeven. Op dit moment beschikt circa 11 procent van alle woningen binnen de gemeente over zonnepanelen, wat ver boven het landelijk gemiddelde ligt. Panelen op daken heeft de voorkeur bij de gemeente. Daarnaast wil zij ruimte bieden aan meer grootschalige opstellingen, bijvoorbeeld op de gronden van vrijkomende agrarische bedrijven in het buitengebied. De gemeente kiest ervoor om initiatieven zo veel mogelijk op maat te ondersteunen.

ZONNE-ENERGIE

Op 17 januari 2013 heeft de gemeente het Gemeentelijk Omgevingsplan Ommen (GOP) vastgesteld. De missie van het GOP luidt: "Ommen ontwikkelt zich op duurzame wijze en uitgaande van haar kernkwaliteiten, tot een groene, gastvrije en geïnspireerde verblijfsgemeente. Een leefbare gemeente voor iedereen die er woont, werkt of recreëert." Duurzaamheid is één van de pijlers in het GOP. Hiertoe is aangesloten bij de "Triple P" benadering, waarbij de P's staan voor People (welzijn en leefbaarheid), Prosperity (welvaart en economie) en Planet (omgevingskwaliteit). Om ook de rol en inbreng van de gemeente expliciet mee te nemen is als vierde "P" het Proces (organisatie, dienstverlening, taakuitvoering, samenwerking en partnership) toegevoegd, welke nader is uitgewerkt in de sturingsfilosofie van dit omgevingsplan.

STRUCTUURVISIE

De wens van de gemeente zich te ontwikkelen tot netwerkregisseur staat centraal in de sturingsfilosofie van het omgevingsplan en de verordening. Netwerksturing is het activeren en faciliteren van burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven om hen te laten doen waar ze goed in zijn.

Ommen gaat, binnen kaders, meer ontwikkel- en gebruiksruimte en flexibiliteit bieden aan haar burgers, agrariërs, ondernemers, recreatiebedrijven en landgoedeigenaren, om op eigen kracht te investeren in de kwaliteit, leefbaarheid en duurzaamheid van de eigen leefomgeving. Het bieden van meer ontwikkelruimte en stellen van minder regels doet nadrukkelijk ook een beroep op alle partijen die daar gebruik van willen maken. Het brengt voor deze partijen een aantal basale spelregels mee waaraan zij zich moeten houden:

- Het tijdig informeren van belanghebbenden over voorgenomen initiatieven;
- Het verkrijgen van acceptatie/draagvlak voor het initiatief bij belanghebbende partijen;
- Het aantoonbaar op duurzame wijze realiseren van het voorgenomen initiatief;

- Het vanuit het initiatief bijdragen aan het versterken van de omgevingskwaliteit;
- Het vanuit het initiatief bijdragen (Noaberschap) aan de leefbaarheid van wijk of buurt;
- Het adequaat compenseren van eventuele negatieve effecten op de omgevingskwaliteit, leefbaarheid of duurzaamheid.

De uitvoering van het duurzaamheidsbeleid in het GOP verloopt volgens drie pijlers:

1. Duurzaamheid integreren in gemeentelijk beleid, planontwikkeling en uitvoering;
2. Duurzaamheid bij derden stimuleren en faciliteren;
3. Duurzaamheid in eigen bedrijfsvoering.

Het GOP maakt onderscheid tussen initiatieven gericht op het opwekken van duurzame energie voor eigen gebruik (zelflevering) en initiatieven gericht op grootschalige opwekking van duurzame energie. Initiatieven op het gebied van zelflevering komen door diverse stimuleringsacties van gemeente en provincie goed van de grond. De gemeente constateert dat dat nog niet voor de tweede categorie geldt, hetgeen wel nodig is om de gestelde doelen te halen. “Deze grootschalige initiatieven ondervinden bij de realisatie regelmatig knelpunten op het vlak van ruimtelijke ordening, vergunningsprocedures, besluitvorming en wijzigende subsidievoorwaarden. Daardoor kent de realisatie een langere doorlooptijd. Dat vraagt een meer actieve houding van de gemeente om grootschalige initiatieven te initiëren en te faciliteren, om zo tot een versnelling en opschaling te komen. In dit kader past dat de gemeente gaat onderzoeken of de gronden die binnen de gemeente vertraagd tot ontwikkeling komen, tijdelijk of permanent kunnen worden benut voor het opwekken van duurzame energie.”

Conform de spelregels uit het GOP is een informatieavond gehouden voor de Vereniging van Eigenaren van het recreatiepark. Tijdens deze informatieavond is door de Vereniging van Eigenaren aangegeven vooral te hechten aan een goede landschappelijke afscherming ter plaatse van het aangrenzende opslagdepot van een tuincentrum. Bij de uitwerking van het plan is daarmee rekening gehouden (zie paragraaf 3.2). Met de beoogde inrichting wordt ook de huidige verrommeling tegengegaan. Door de langdurige braakligging maakt het terrein op dit moment een onverzorgde indruk. De nieuwe inrichting en landschappelijke afscherming van het opslagdepot dragen zo bij aan een verhoging van de ruimtelijke kwaliteit en de algehele uitstraling van het landgoed. Daarbij komt dat het zonnepark ook voor derden toegankelijk wordt gemaakt. Er komt een uitzichtpunt met informatie over de panelen en de opbrengst. Tenslotte kiest de initiatiefnemer ervoor om het zonnepark te laten aanleggen door een aannemer uit de regio. Het onderhoud wordt eveneens verzorgd door een lokale partij.

Onderhavig initiatief sluit naadloos aan bij deze ambities uit het GOP.

Planbeschrijving

3

3.1

Huidige situatie

Het projectgebied is onderdeel van landgoed De Lindenberg, dat ten noorden van de kern Ommen ligt. Het landgoed is voor bijna 90% volgebouwd met recreatiewoningen. De gronden die nog onbebouwd zijn vormen het projectgebied en beslaan een oppervlak van circa 2 ha. Op dit moment bestaat het projectgebied uit grasland en een houtsingel. Langs de randen komen houtsingels voor. Zo is het projectgebied aan de zuidzijde middels een houtsingel van de bestaande recreatiewoningen gescheiden. Ten noorden van het projectgebied ligt een opslagdepot van een tuincentrum. Aan de westkant grenst het plangebied aan het reeds uitgegeven recreatieterrein. Hieronder is een luchtfoto van de huidige situatie opgenomen. Zie voor de exacte begrenzing het 'besluitvlak' die als bijlage bij onderhavige ruimtelijke onderbouwing is opgenomen.



Huidige situatie (Bron: Google Maps)

3.2

Toekomstige situatie

De toekomstige situatie binnen het projectgebied is verbeeld en verwoord in bijgevoegde 'Landschappelijke inpassing Zonnepark landgoed De Lindenberg Ommen' (dd. 6 februari 2018). Daarin is op basis van de cultuurhistorische ontwikkeling en huidige gebiedskenmerken, een ontwerp voor de inpassing van

het zonnepark in het landschap gemaakt. Hieronder is een samenvatting van de Landschappelijke inpassing opgenomen. Zie de bijlagen voor verdere details.

Landschapsanalyse

“Het plangebied ligt op de overgang in het landschap. Het zuidelijke en oostelijke deel liggen op een dekzandrug, het noordwestelijke deel op een dekzandvlakte.

Rond 1900 vertaalt deze ligging nog in bebossing in de zuidoosthoek en natte woeste grond aan de noord- en westzijde van het terrein. De Balkerweg aan de oostzijde van het terrein vormt de ontginningssas. De lengterichting van de kavels ligt haaks op die weg. Vanaf ca. 1975 is het terrein voor recreatie in gebruik en vormt het een eenheid, omgeven met een beplantingssingel. De strook beplanting midden op het terrein stamt nog uit de tijd van de ontginning van het gebied. Hiermee wordt de kavelrichting verankerd in het gebied en geeft het terrein een bosrijk karakter, dat aansluit bij het oostelijk gelegen Ommerbosch. Aan de noordzijde van het terrein ligt een tuincentrum.

In de handreiking kwaliteitsimpuls zonnevelden geeft de provincie Overijssel aan dat een aantal aspecten van het gebiedstype ‘dekzandvlakte en -ruggen’ van belang zijn bij het inpassen van zonneparken.

In de eerste plaats zijn dat het reliëf en het watersysteem, daarnaast ook de ‘strekkingsrichting’ van het landschap. De opeenvolging van ruggen en vlaktes. In dit gebiedstype is het ook van belang om de lineaire structuren zoals ontginningssassen en bosstroken te behouden, net als de bijbehorende kenmerkende ruimtematen.

In het plangebied komt dit tot uiting in de kavelrichting en de beplantingsstructuur. De inpassing van het park voegt zich naar deze twee aspecten.”

Ontwerp

Het ontwerp voor het zonnepark is aan het eind van dit hoofdstuk afgebeeld. Hieronder volgt een toelichting.

“Landgoed De Lindenberg heeft een hoofdstructuur bestaand uit drie langgestrekte delen, omgeven met een beplantingssingel. Het middelste deel bestaat uit een bosstrook, met een klein aantal recreatiewoningen. De buitenste delen hebben een grotere dichtheid recreatiewoningen en zijn veel opener van karakter. Bomen zijn hier solitaires en de ruimte tussen de woningen wordt ingekaderd met beukenhagen van ca. 1 tot 2 m hoog. De drie delen volgen de originele kavelrichting van het jonge heide ontginningenslandschap. De opstelling zonnepanelen volgt deze kavelrichting.

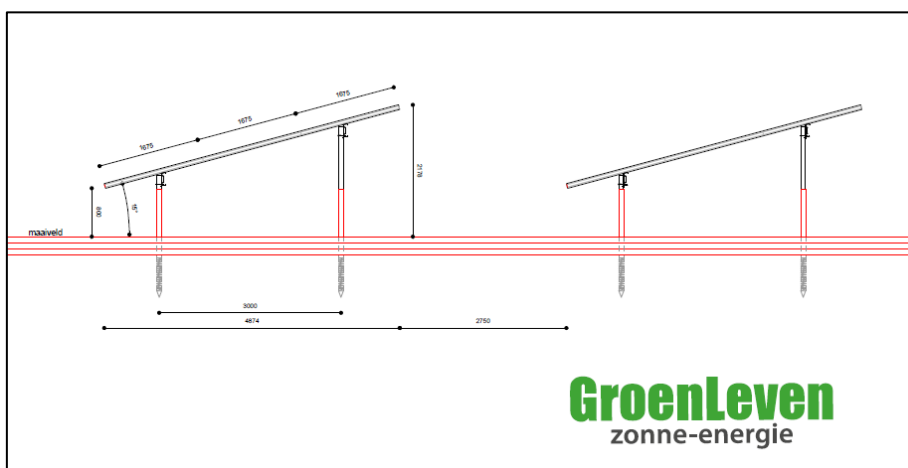
De omkadering van het zonnepark sluit aan bij de aanwezige elementen. De beplantingssingel aan de noord- en oostrand (de buitenrand van het landgoed) worden behouden en met nieuwe aanplant verdicht. De binnenrand (west- en zuidrand) van de opstelling wordt beplant met een haag. Deze haag sluit aan bij de inrichting van het gedeelte met recreatiewoningen.

Qua uiterlijk en soortensamenstelling wijkt de haag echter af. In de huiselijke sfeer van de recreatiewoningen past een nette beukenhaag. Rond een utilitaire

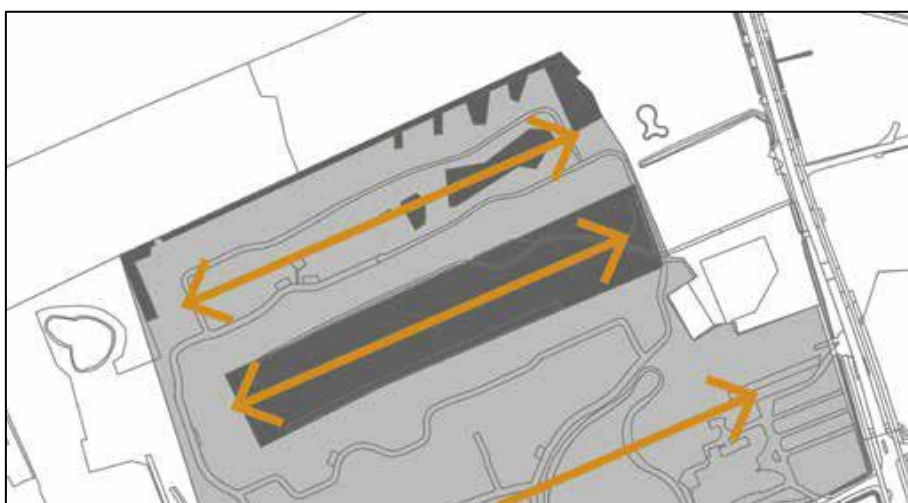
functie, zoals dit zonnepark, past een ruigere, grotere landschappelijke haag. De haag zal uit meerdere soorten bestaan en wordt extensief geschoren (2x per jaar). Als gevolg van verschillen in groeisnelheid en vorm van de soorten, krijgt de haag een natuurlijker voorkomen. Dat vormt een wenselijk contrast met de bestaande beukenhagen.

Het is niet wenselijk om met het zonnepark een afgesloten gebiedsvreemd element te introduceren. Daarom wordt de haag onderbroken zodat op een plek zicht is op de binnenwereld van het zonnepark. Daarnaast wordt langs de naastgelegen recreatiewoningen een lagere en smallere haag van dezelfde plantensoorten aangeplant aan weerszijden van de weg. Deze haag vormt een overgang naar de rest van het park en zorgt voor een betere ruimtelijke verankering van het zonnepark in de directe omgeving.

Bij de opening in de haagbeplanting komt een informatiebord. In de zuidrand wordt het zonnepark afgesloten met een poort van gaashekwerk (2m hoog). Verder is de haag de afscheiding van het gebied. Aan de oostzijde is een hekwerk aanwezig in de beplantingssingel. Indien nodig komt en aan de noordzijde ook een hekwerk.”



Profielopstelling (Bron: Lindemans Landschapsarchitecten)



Verkavelingsrichting (Bron: Lindemans Landschapsarchitecten)



Inpassingsplan (Bron: Lindemans Landschapsarchitecten)

Toets aan wet - en regelgeving



4.1

Wet geluidhinder

Binnen het projectgebied wordt geen geluidsgevoelige bebouwing in de zin van de Wet geluidhinder opgericht. Het zonnepark zorgt ook niet voor een substantiële verkeersaantrekkende werking, waardoor omliggende woningen hinder zouden kunnen ondervinden. Voor het onderhouden van het park zijn hooguit enkele tientallen verkeersbewegingen per jaar nodig, wat een te verwaarlozen effect heeft op de gevelbelasting van woningen nabij het projectgebied. Akoestisch onderzoek naar wegverkeerslawaaï (of spoorweglawaaï) is niet aan de orde.³

4.2

Milieuzonering

In het kader van een goede ruimtelijke ordening is ruimtelijke afstemming tussen bedrijfsactiviteiten, voorzieningen en gevoelige functies (woningen) noodzakelijk. Bij deze afstemming kan gebruik worden gemaakt van de richtafstanden uit de VNG-brochure Bedrijven en milieuzonering (editie 2009). Een richtafstand is de afstand waarbij onaanvaardbare milieuhinder als gevolg van bedrijfsactiviteiten redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Een zonnepark is niet in de brochure opgenomen. Van zonnepanelen is geen milieuhinder te verwachten. Dat geldt wel voor de bijbehorende transformatoren, die overdag (enig) geluid produceren. In dit opzicht kan een vergelijk worden gemaakt met de in de VNG-brochure vermelde elektriciteitsdistributiebedrijven van < 10 MVA. Het betreft hier een milieucategorie 2-inrichting met een richtafstand van 30 m vanwege geluid. Het dichtstbijzijnde woonperceel is Driehoekweg 1 te Stegeren. Hoewel de exacte plek van de transformator nog niet is bepaald, zal deze minimaal 60 m uit de bestemmingsgrens van dit perceel worden geplaatst. Ten opzicht van de recreatiewoningen wordt minimaal een afstand van 30 m aangehouden, zodat ook hier een voldoende woon- en leefklimaat is gegarandeerd. Het zonnepark leidt derhalve niet tot een milieu hygiënisch conflict.

³ Recreatiewoningen zijn geen 'geluidsgevoelig object' in de zin van de Wet geluidhinder. Zie o.a. ABRvS 30 mei 2000, nr. 199901166/1 en ABRvS 17 maart 2004, nr. 200300807/1.

4.3

Luchtkwaliteit

Nederland heeft de regels ten aanzien van luchtkwaliteit geïmplementeerd in de Wet milieubeheer. De in deze wet gehanteerde normen gelden overal, met uitzondering van een arbeidsplaats (hierop is de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing) en locaties waartoe het publiek gewoonlijk geen toegang heeft.

De oprichting van het zonnepark leidt, zoals aangeven in paragraaf 4.1, niet tot een substantiële verkeersaantrekkende werking en is daarmee niet van invloed op de luchtkwaliteit. Op grond van de Wet milieubeheer is sprake van een project dat 'niet in betekende mate' (NIBM) bijdraagt aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. Onderzoek naar de luchtkwaliteit is derhalve niet noodzakelijk.



Uitsnede Risicokaart

4.4

Externe veiligheid

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) verplicht gemeenten en provincies die milieuvergunningen verlenen of ruimtelijke plannen maken, rekening te houden met externe veiligheid. Doel van het Bevi is burgers een minimum beschermingsniveau te garanderen tegen ongevallen met gevaarlijke stoffen.

INRICHTINGEN

In de directe omgeving van het projectgebied zijn geen inrichtingen gelegen die onder de werking van het Bevi vallen. Ook overige gevaarlijke inrichtingen en/of risicozones liggen op ruimte afstand van het projectgebied (bron: Risicokaart).

In de nabijheid van het projectgebied ligt één weg waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Het gaat om de N48. Hiervoor geldt een risico-afstand (GR-plafond) van 47 m. Het projectgebied ligt op circa 350 m van deze weg.

VERVOER

Het projectgebied ligt binnen de invloedssfeer van enkele aardgastransportleidingen. Ten noorden van het projectgebied ligt een 'strook' met 5 leidingen. De afstand tot deze leidingen bedraagt minimaal 20 m (bron: Risicokaart). Onderhavig initiatief leidt niet tot grondverzet binnen deze 'bufferzone' van 20 m.

AARDGASLEIDINGEN

Aangezien de aanleg van het (besloten) zonnepark niet leidt tot een verhoging van de bevolkingsdichtheid en er geen (beperkt) kwetsbare objecten worden opgericht, is een nadere verantwoording van het groepsrisico niet noodzakelijk.

GROEPSRISICO

4.5

Bodem

Het Besluit Bodemkwaliteit streeft naar duurzaam bodembeheer waarbij een balans gezocht wordt tussen bescherming van de bodemkwaliteit voor mens en milieu enerzijds en het gebruiken van de bodem voor maatschappelijke ontwikkelingen anderzijds. Het Besluit bevat regels voor kwaliteitsborging (Kwali-bo), bouwstoffen, grond en baggerspecie. Bij het opstellen van ruimtelijke plannen moet de vraag worden gesteld of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het huidige of toekomstige gebruik van die bodem en of deze optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. Het uitgangspunt hierbij is dat aanwezige bodemverontreiniging geen onaanvaardbaar risico oplevert voor de gebruikers van de bodem en dat de bodemkwaliteit niet verslechtert door grondverzet. Dit is het zogenaamde stand still-beginsel. Het projectgebied bestaat uit een groenstrook. Er zijn geen indicaties dat er op dit moment sprake is van bodem- en/of grondwatervervuiling. Het gebruik van het projectgebied als zonnepark heeft geen invloed op de bodemkwaliteit of op de realisatie van verblijfscreatieve functies (zie inleiding). Een bodemonderzoek kan derhalve achterwege blijven.

4.6

Water

Op grond van artikel 3.1.6 uit het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) moet in de toelichting op ruimtelijke plannen een waterparagraaf worden opgenomen. Hierin dient te worden ingegaan op de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding.

BELEIDSKADER

Het projectgebied ligt in het beheergebied van het waterschap Vechtstromen. Het waterbeleid voor dit gebied is vastgelegd in het Waterbeheerplan 2016-2021.

INRICHTING PROJECTGE-
BIED

Het verharde oppervlak neemt door de realisatie van het zonnepark toe. Het gaat hierbij primair om paaltjes waarop de panelen rusten. Er worden geen gesloten oppervlakten gecreëerd. Het hemelwater kan tussen de panelen door in de bodem infiltreren. Wel zal er een transformatorhuisje gebouwd worden. Het totale oppervlak aan verharding blijft beneden de compensatienorm van 1.500 m².

WATERTOETSPROCEDURE

Op 20 maart 2018 is de digitale watertoetsprocedure doorlopen. Hieruit blijkt dat de korte procedure van toepassing is op dit plan. In de bijlagen is het watertoetsdocument en de standaardwaterparagraaf opgenomen.

4.7

Ecologie

Om de uitvoerbaarheid van onderhavige onderbouwing te toetsen, is een ecologische inventarisatie binnen het projectgebied uitgevoerd. Uit deze inventarisatie blijkt dat er geen noodzaak bestaat voor een aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid. Aanbevolen wordt om werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen van vogels (15 maart tot 15 juli). Daarnaast geldt de algemene zorgplicht uit Wnb voor de (licht) beschermde soorten. Zie voor de verdere details het ecologische rapport dat is opgenomen als bijlage bij deze onderbouwing.⁴

4.8

Archeologie en cultuurhistorie

Archeologische waarden dienen op grond van de (aangepaste) Monumentenwet 1988 te worden mee gewogen in de besluitvorming over ruimtelijke ingrepen. Op de kaart 'Archeologische waarden en verwachtingen' is aangegeven dat het projectgebied een 'onbekende archeologische verwachting' heeft. Rondom Landgoed De Lindenberg is vooral sprake van een 'gematigde archeologische verwachting'. Hiervoor geldt een onderzoeksplicht bij 'plangebieden groter dan 2500 m² en bij een verstoring dieper dan 50 cm'. Het grondverzet binnen het projectgebied zal minimaal zijn. Alleen voor de plaatsing van paaltjes t.b.v. de zonnepanelen en de bouw van een transformatorhuisje zal sprake zijn van 'bodemverstoring', maar dit blijft in ieder geval onder bovengenoemd

⁴ Ecologische inventarisatie zonnepark Landgoed De Lindenberg te Ommen (BügelHajema Adviseurs, 23 november 2017).

oppervlak. Daar komt bij dat op grond van het vigerend bestemmingsplan binnen het projectgebied recreatiewoningen gebouwd kunnen worden. Het is denkbaar dat deze status van 'recreatiegebied' geleidt heeft tot de 'onbekende archeologische verwachting'. Archeologisch onderzoek wordt niet nodig geacht.

Als gevolg van het beleid Modernisering Monumentenzorg is per 1 januari 2012 in het Besluit ruimtelijke ordening (artikel 3.6.1) bepaald dat gemeenten verplicht zijn cultuurhistorie mee te wegen bij het opstellen van ruimtelijke plannen. Dit is gebeurd in het ontwerp voor het projectgebied dat aansluit bij de historisch gegroeide landschappelijke en stedenbouwkundige structuren (zie verder paragraaf 3.2 en bijgevoegde Landschappelijke inpassing). Ook bij de uitwerking van het parkontwerp zal rekening worden gehouden met cultuurhistorie.

4.9

Vormvrije m.e.r.

Projecten met zonne-energie zijn niet opgenomen in het Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.). Gelet op de omvang van het totale project (circa 2 ha), de kenmerken van het project (zonnepark) en de aard van de effecten (zeer beperkt), kan geconcludeerd worden dat het uitvoeren van een m.e.r.-beoordeling of het doorlopen van een m.e.r.-procedure niet aan de orde is. Er geldt wel een zogeheten 'vergewisplicht', waarvoor een vormvrije m.e.r.-beoordeling moet worden doorlopen. Het geheel van de omgevingsonderzoeken in dit hoofdstuk kan worden aangemerkt als deze vormvrije m.e.r.-beoordeling. Daaruit blijkt dat er vanuit milieuhygiënisch oogpunt sprake is van beperkte effecten en van een aanvaardbaar project.

Economische uitvoerbaarheid



Onderhavig plan wordt geheel voor rekening van de initiatiefnemers uitgevoerd. Er behoeven geen bovenwijkse voorzieningen te worden aangelegd, dan wel te worden aangepast. Eventuele planschadekosten komen eveneens voor rekening van de initiatiefnemers en zijn dus 'anderszins verzekerd'. Er zal hiervoor een overeenkomst tussen de gemeente en initiatiefnemers worden afgesloten.

M a a t s c h a p p e l i j k e u i t v o e r b a a r h e i d



Deze ruimtelijke onderbouwing wordt in het kader van het omgevingsvergunningstraject voor een periode van zes weken ter inzage gelegd. Een ieder wordt daarbij in de gelegenheid gesteld om een zienswijze tegen het plan in te dienen. De resultaten daarvan zullen te zijner tijd in dit hoofdstuk worden verwerkt.

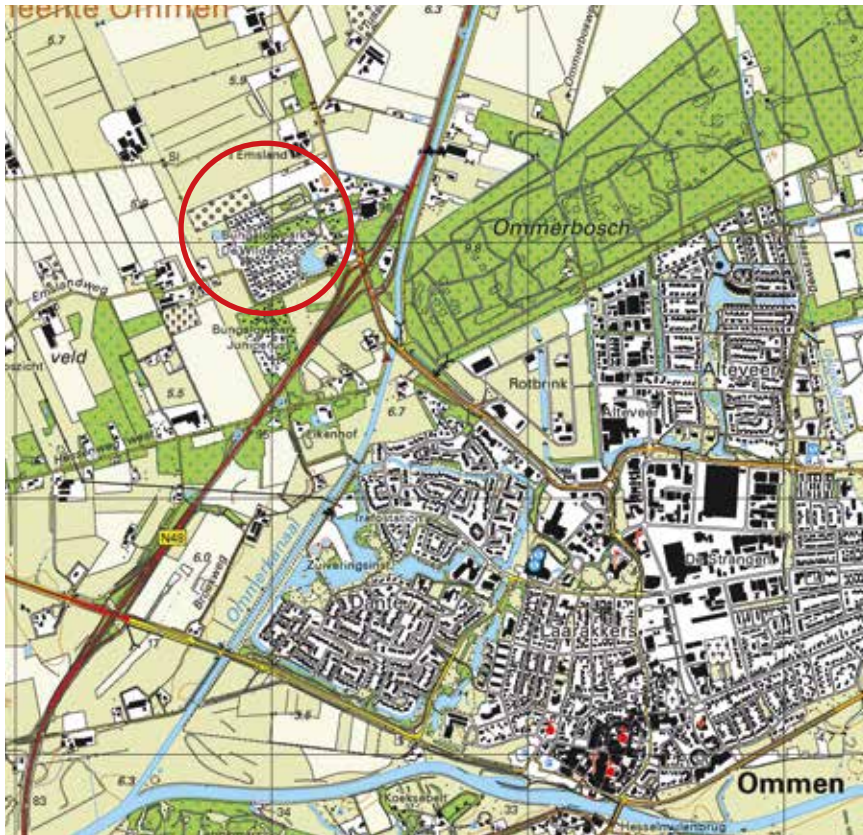


Landschappelijke inpassing Zonnepark landgoed De Lindenberg Ommen voorlopig ontwerp



Lindemans Landschapsarchitecten
08-02-2018

Inleiding - Project en plangebied



Boven: Topografische kaart 1:25 000
In rood het landgoed De Lindenberg.
Bron: Kadaster 2016

Voorblad:
Foto plangebied

Ten noorden van Ommen ligt het Landgoed De Lindenberg, een recreatiepark met 95 vakantiewoningen en diverse voorzieningen. Jaarlijks overnachten er vele duizenden gasten. Het gebied heeft een totale oppervlakte van ongeveer 13 hectare. De recreatiewoningen zijn deels particulier eigendom en deels voor de verhuur.

Het park is voor bijna 90% volgebouwd. Als gevolg van de recente economische crisis is de bouw en verkoop van vakantiewoningen in Nederland sinds 2012 gestagneerd. Hierdoor ligt op het terrein nog een stuk grond braak met een oppervlakte van bijna 2 hectare. De verzadiging op de markt is voor Bouwbedrijf OCB aanleiding geweest om na te denken over een ander doel voor deze 2 ha. Omdat er op dit moment, zowel in de bouw- als de verblijfs-recreatieve sector een onmiskenbare trend is naar duurzaamheid en het opwekken van duurzame energie, zijn de mogelijkheden onderzocht voor het realiseren van een kleinschalig zonnepark.

OCB Bouwbedrijf BV, eigenaar van de grond, heeft GroenLeven Zonne-energie gevraagd een verkennend onderzoek te doen naar de technische en ruimtelijke mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie op deze locatie door middel van PV alsmede lokale afzet van de opgewekte stroom.

Dit is mede gedaan in het licht van het onlangs door de provincie Overijssel vastgestelde Programma Nieuwe Energie. Dit programma heeft als doel om in 2023 20% hernieuwbare energie in de provincie te realiseren. Met betrekking tot zonne-energie is de verwachting dat tot 2023 een oppervlakte van ca. 600 hectare nodig is om deze doelstelling te realiseren. De plannen voor een kleinschalig zonnepark op het Landgoed De Lindenberg sluiten naadloos aan bij het provinciaal beleid.

Op Landgoed De Lindenberg is voor een zonnepark een netto ruimte beschikbaar van ongeveer 1,2 ha. Deze omvang en capaciteit sluit aan bij de directe omgeving en het doel waarvoor het park wordt ontwikkeld.

De grondeigenaar Reggestroom b.v. houdt de mogelijkheid bij een aantrekkelijke markt voor recreatie woningen, om op de schaduwrijke zuidzijde nog negen recreatiewoningen te bouwen.

Landschappelijke inpassing

De basis voor de landschappelijke inpassing is de methodiek van de provincie Overijssel uit de Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonnevelden hierin is uitgewerkt waaraan een ruimtelijk ontwerp voor een zonnepark moet voldoen. De provincie maakt hierbij onderscheid naar drie schaalniveaus:

Het eerste schaalniveau betref het omringende landschap. Een zonneveld moet passen binnen de maat en schaal van het landschap waar het onderdeel van is. De gebiedskenmerken zijn leidend voor de beoordeling op dit punt.

Het tweede schaalniveau is de directe omgeving. Een zonnepark dient zich op logische wijze in de plaatselijke ruimtelijke structuur te voegen. Vooral de randen van het park (hek, haag of sloot) dienen op kwalitatief hoogwaardige wijze te worden vormgegeven.

Het derde schaalniveau is het zonnepark zelf. Eenvoudige hekwerken/ poorten en (transformator)gebouwtjes en een logische opstelling van de panelen - geen zicht op de achterkanten - hebben de voorkeur van de provincie.



Structuur van landgoed De Lindenberg en omgeving plangebied.

Projectgebied



1. Plangebied: Overzicht noordelijke helft, in westelijke richting



3. Zuidrand van het gebied: recreatiewoningen in het bos



2. Plangebied zuidelijke helft in westelijke richting



4. Noordrand van het gebied: smalle beplantingssingel en zicht op bedrijvigheid.



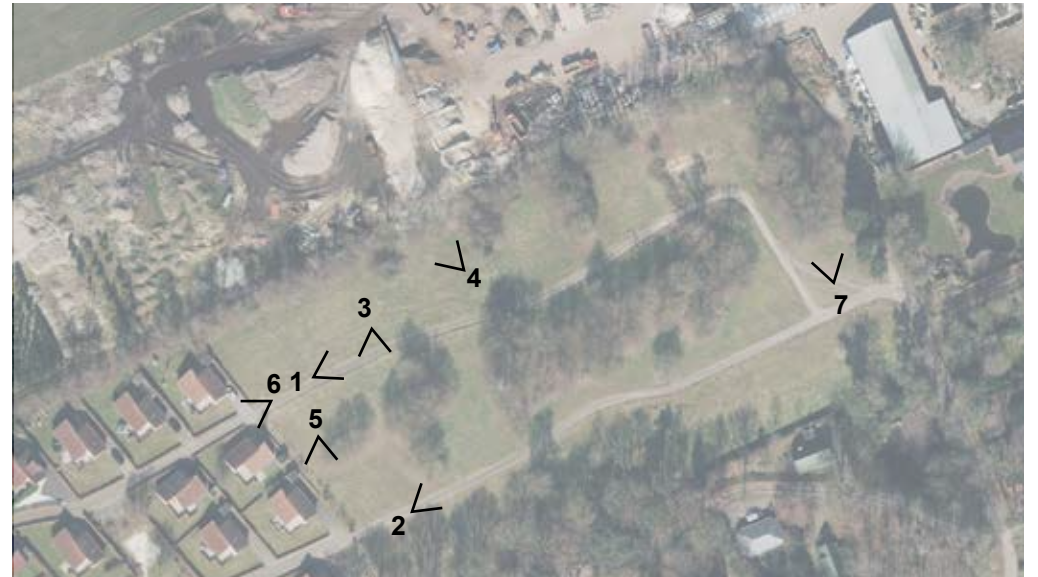
5. Oostrand: recreatiewoningen achter heesters en hagen



7. Westrand: bosschage met sparren, daarachter rommeligheid van bedrijvigheid.



6. Oostrand: recreatiewoningen achter heesters en hagen

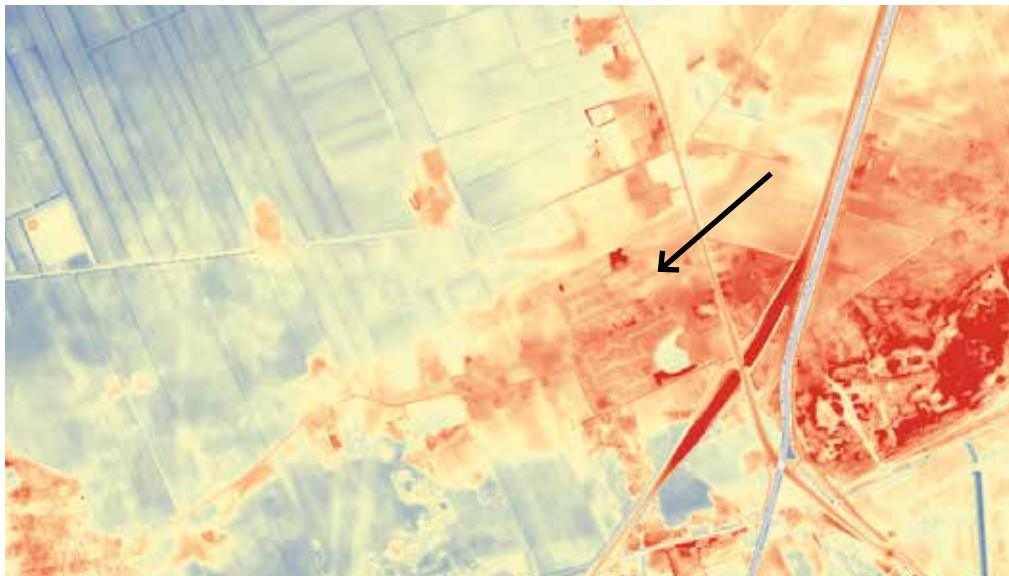


Locatie van de foto's

Landschapsanalyse



Geomorfologische kaart.



AHN2 hoogte kaart. Plangebied op de overgang van hoog (rood) naar laag (blauw).

Het plangebied ligt op de overgang in het landschap. Het zuidelijke en oostelijke deel liggen op een dekzandrug, het noordwestelijke deel op een dekzandvlakte. De ligging van de dekzand rug is te zien op de AHN2 kaart linksonder, aan de gele en oranje tinten.

Rond 1900 vertaalt deze ligging nog in bebossing in de zuidoosthoek en natte woeste grond aan de noord- en westzijde van het terrein.

De Balkerweg aan de oostzijde van het terrein vormt de ontginningsas. De lengterichting van de kavels ligt haaks op die weg.

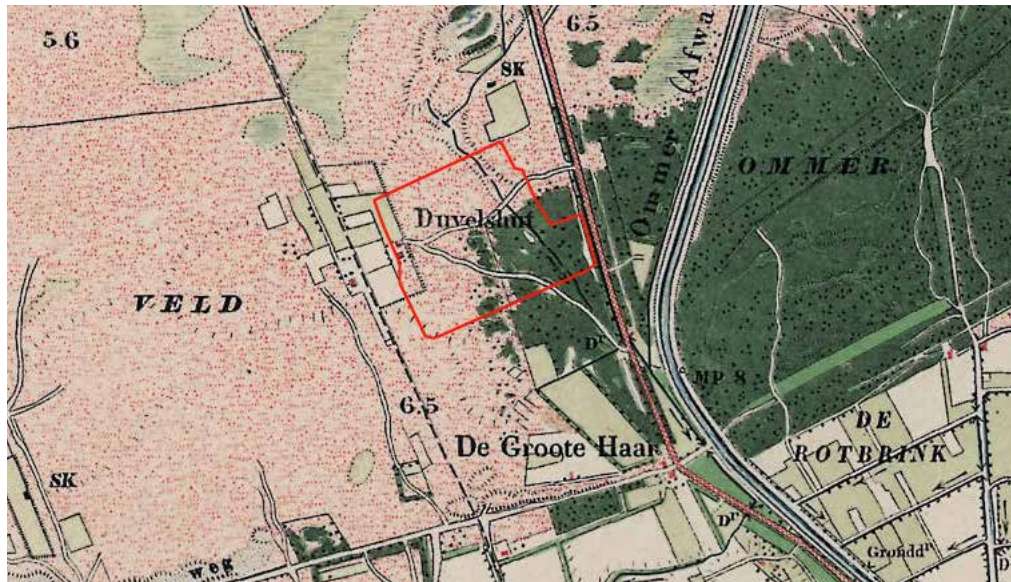
Vanaf ca. 1975 is het terrein voor recreatie in gebruik en vormt het een eenheid, omgeven met een beplantingssingel. De strook beplanting midden op het terrein stamt nog uit de tijd van de ontginning van het gebied. Hiermee wordt de kavelrichting verankerd in het gebied en geeft het terrein een bosrijk karakter, dat aansluit bij het oostelijk gelegen Ommerbosch.

Aan de noordzijde van het terrein ligt een tuincentrum.

In de handreiking kwaliteitsimpuls zonnevelden geeft de provincie Overijssel aan dat een aantal aspecten van het gebiedstype 'dekzandvlakte en -ruggen' van belang zijn bij het inpassen van zonneparken.

In de eerste plaats zijn dat het reliëf en het watersysteem, daarnaast ook de 'strekkingsrichting' van het landschap. De opeenvolging van ruggen en vlaktes. In dit gebiedstype is het ook van belang om de lineaire structuren zoals ontginningsassen en bosstroken te behouden, net als e bijbehorende kenmerkende ruimtematen.

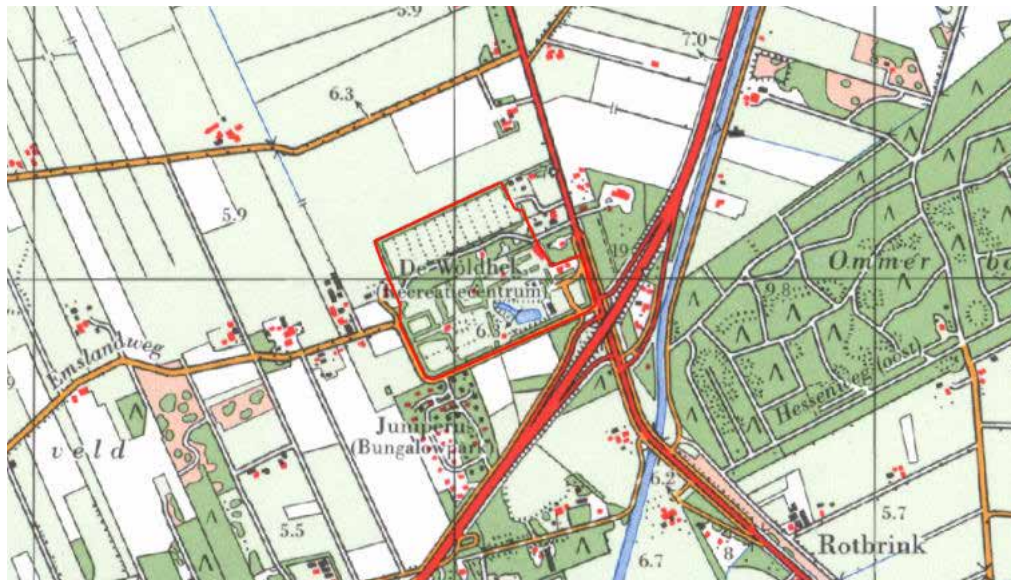
In het plangebied komt dit tot uiting in de kavelrichting en de beplantingsstructuur. De inpassing van het park voegt zich naar deze twee aspecten.



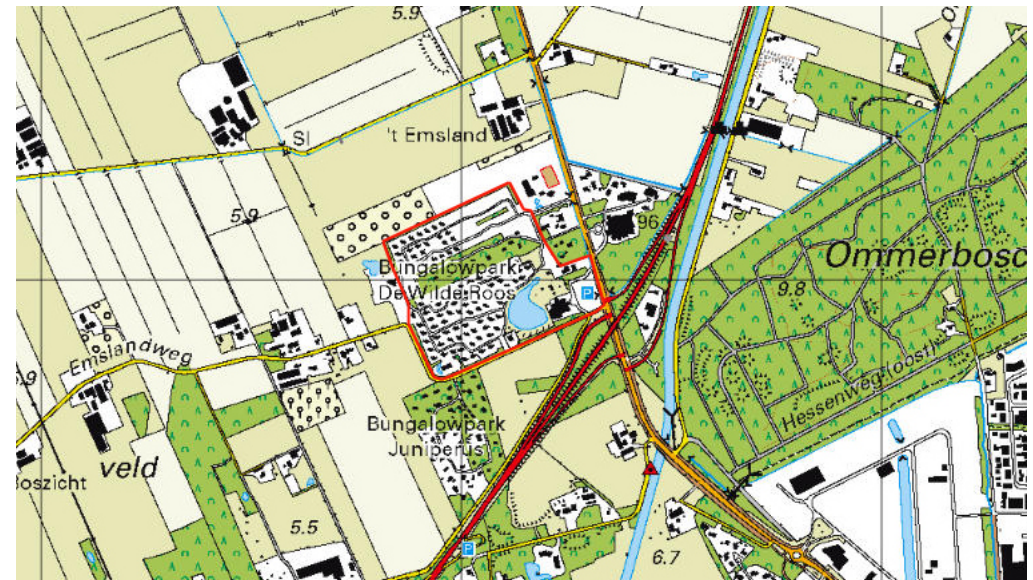
Topografische kaart ca. 1900. Bron Kadaster



Topografische kaart ca. 1965. Bron Kadaster



Topografische kaart ca. 1975. Bron Kadaster



Topografische kaart 2015. Bron Kadaster

Zonnepark De Lindenberg

Landschappelijke inpassing - Opstelling 15°

d.d. 08 02 2018

Schaal 1:1000 op A4 formaat

Lindemans

Landschapsarchitecten

i.o.v. GroenLeven

Alternatieve locatie trafo



Nieuwe rijbaan

0 5 25 m

Informatiebord

Landschappelijke haag
Ruig, inheemse soorten - 2m hoog

Landschappelijke haag
Ruig, inheemse soorten - 1,2m hoog
(i.p.v. huidige heesterbeplanting)

Heesterbeplanting
noordrand aanvullen

Trafo 2x2x2 m

Poort hekwerk

Ontwerp - Toelichting

Landgoed De Lindenberg heeft een hoofdstructuur bestaand uit drie langgerekte delen, omgeven met een beplantingssingel. Het middelste deel bestaat uit een bosstrook, met een klein aantal recreatiewoningen. De buitenste delen hebben een grotere dichtheid recreatiewoningen en zijn veel opener van karakter. Bomen zijn hier solitaire en de ruimte tussen de woningen wordt ingekaderd met beukenhagen van ca. 1 tot 2 m hoog.

De drie delen volgen de originele kavelrichting van het jonge heide ontginningenlandschap. De opstelling zonnepanelen volgt deze kavelrichting.

De omkadering van het zonnepark sluit aan bij de aanwezige elementen. De beplantingssingel aan de noord- en oostrand (de buitenrand van het landgoed) worden behouden en met nieuwe aanplant verdicht.

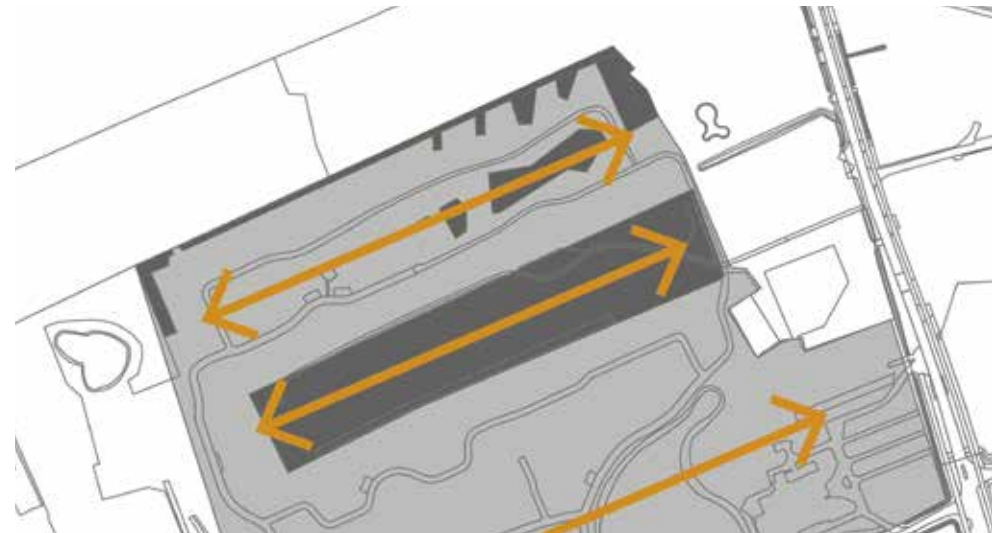
De binnenrand (west- en zuidrand) van de opstelling wordt beplant met een haag. Deze haag sluit aan bij de inrichting van het gedeelte met recreatiewoningen.

Qua uiterlijk en soortensamenstelling wijkt de haag echter af. In de huiselijke sfeer van de recreatiewoningen past een nette beukenhaag. Rond een utilitaire functie, zoals dit zonnepark, past een ruigere, grotere landschappelijke haag. De haag zal uit meerdere soorten bestaan en wordt extensief geschooren (2x per jaar). Als gevolg van verschillen in groeisnelheid en vorm van de soorten, krijgt de haag een natuurlijker voorkomen. Dat vormt een wenselijk contrast met de bestaande beukenhagen.

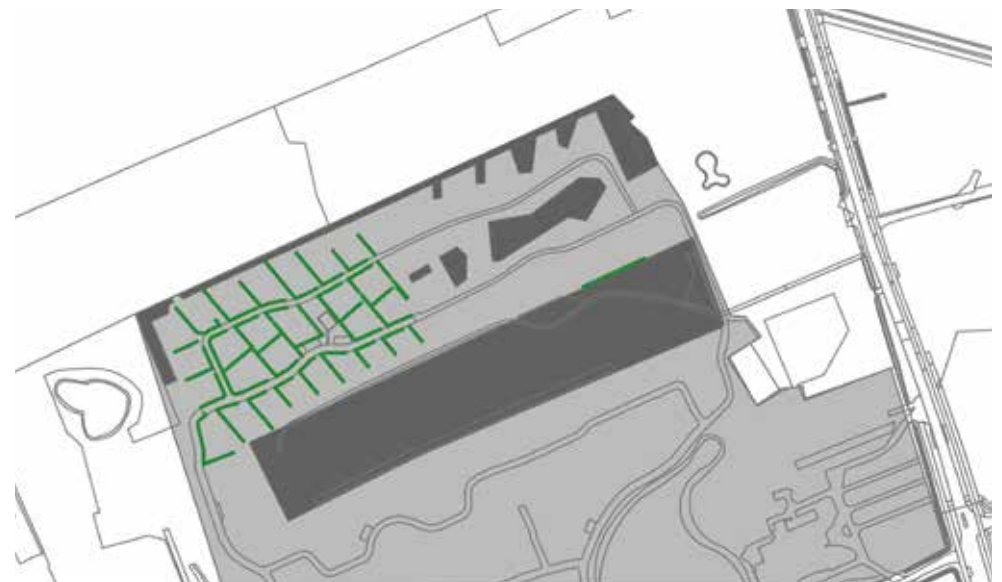
Het is niet wenselijk om met het zonnepark een afgesloten gebiedsvreemd element te introduceren. Daarom wordt de haag onderbroken zodat op een plek zicht is op de binnenwereld van het zonnepark. Daarnaast wordt langs de naastgelegen recreatiewoningen een smallere haag van dezelfde plantensoorten aangeplant aan weerszijden van de weg. Deze haag vormt een overgang naar de rest van het park en zorgt voor een betere ruimtelijke verankering van het zonnepark in de directe omgeving.

Bij de opening in de haagbeplanting komt een informatiebord.

In de zuidrand wordt het zonnepark afgesloten met een poort van gaashekwerk (2m hoog). Verder is de haag de afscheiding van het gebied. Aan de oostzijde is een hekwerk aanwezig in de beplantingssingel. Indien nodig komt en aan de noordzijde ook een hekwerk.



Verkavelingsrichting



Grote beplantingsstructuur rondom en hagen rond de recreatiewoningen

Zonnepark De Lindenberg

Landschappelijke inpassing - Opstelling 15°

d.d. 08.02.2018

Schaal 1:1000 op A4 formaat

Lindemans
Landschapsarchitecten
i.o.v. GroenLeven

Alternatieve locatie trafo



Nieuwe rijbaan

Informatiebord

Landschappelijke haag
Ruig, inheemse soorten - 2m hoog

Landschappelijke haag
Ruig, inheemse soorten - 1,2m hoog
(i.p.v. huidige heesterbeplanting)

Heesterbeplanting
noordrand aanvullen

Trafo 2x2x2 m

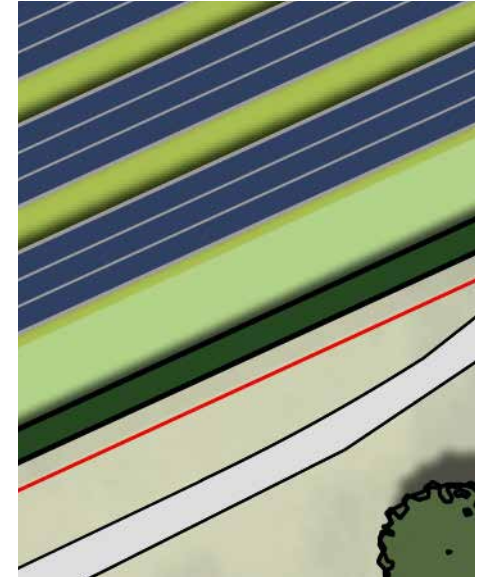
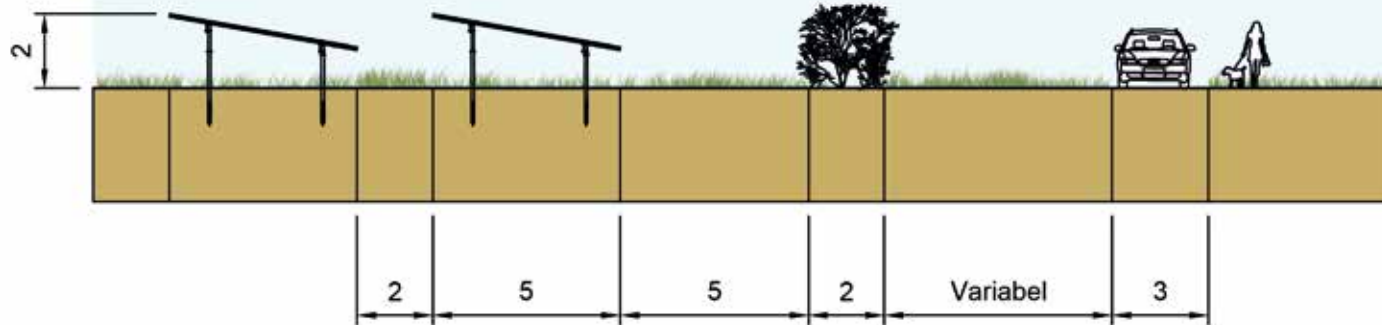
Poort hekwerk

Profielen

A

Zuidrand - standaard profiel

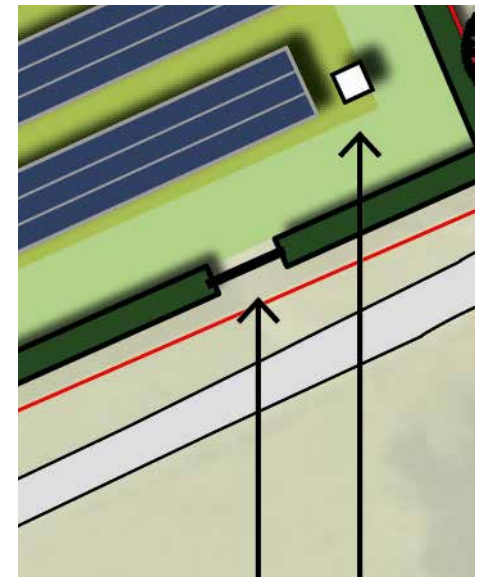
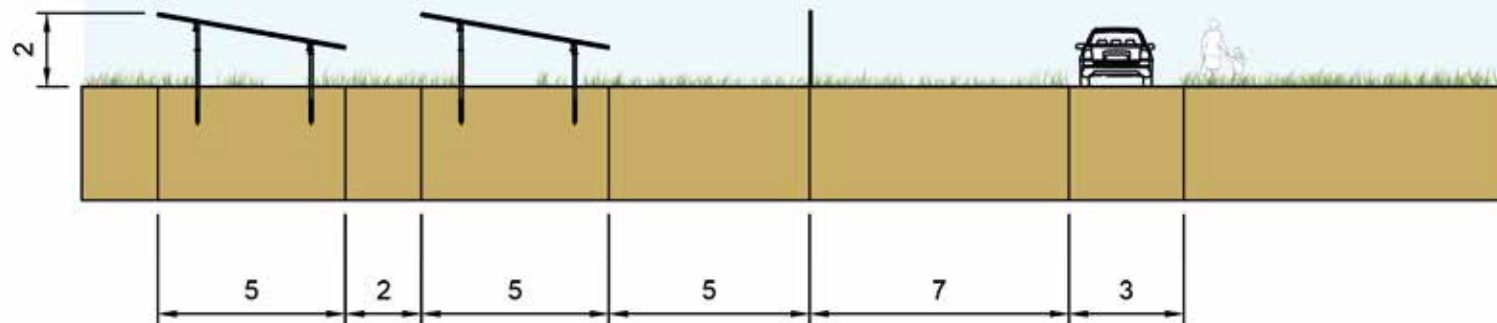
A'



B

Zuidrand - ter hoogte van de poort

B'

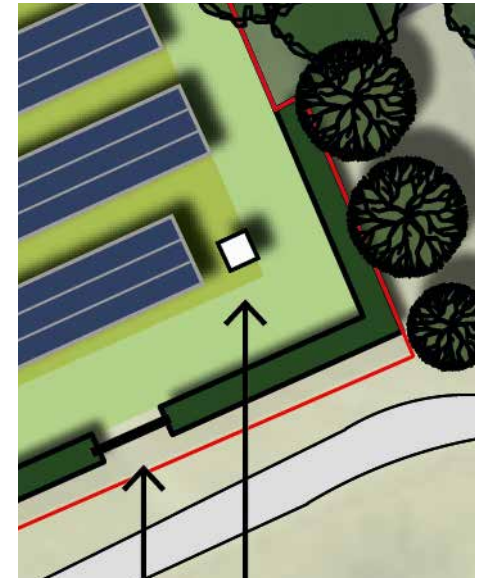
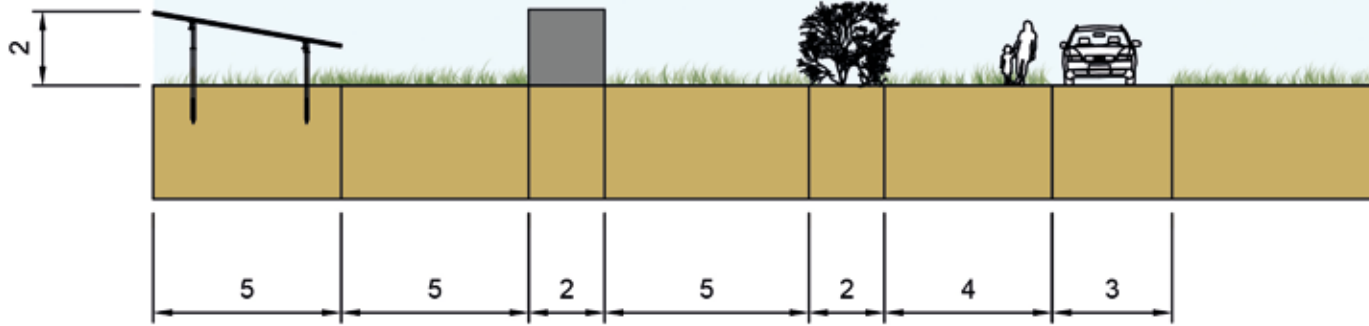


Profielen

C

Zuidrand - ter hoogte van de trafo

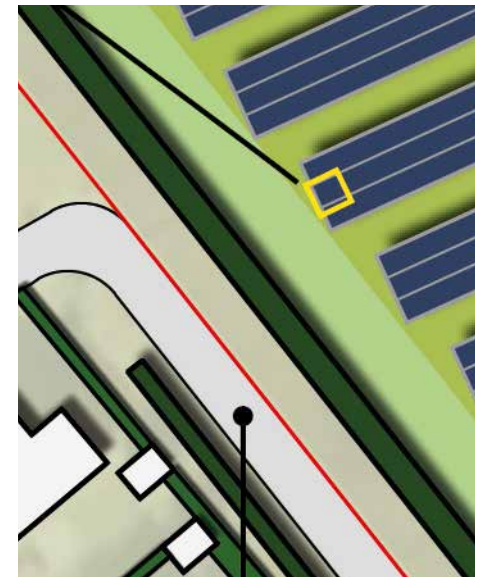
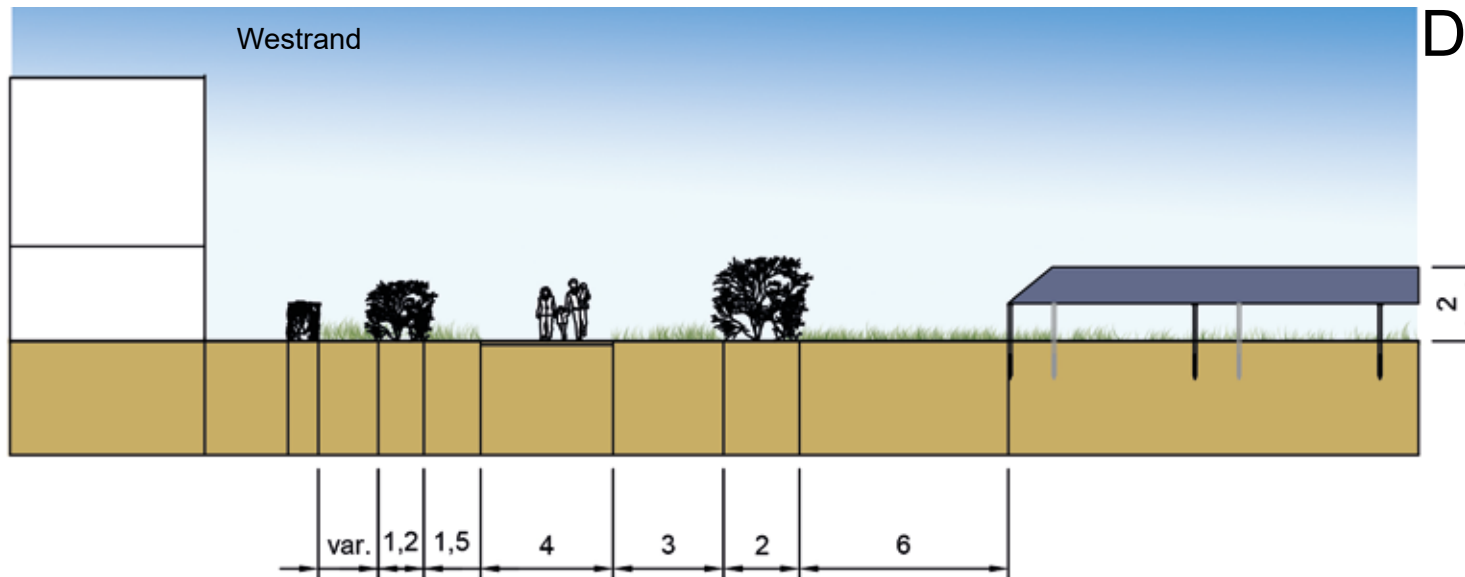
C'

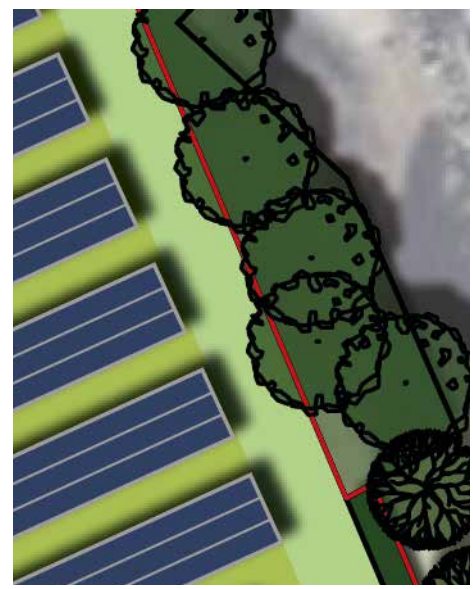
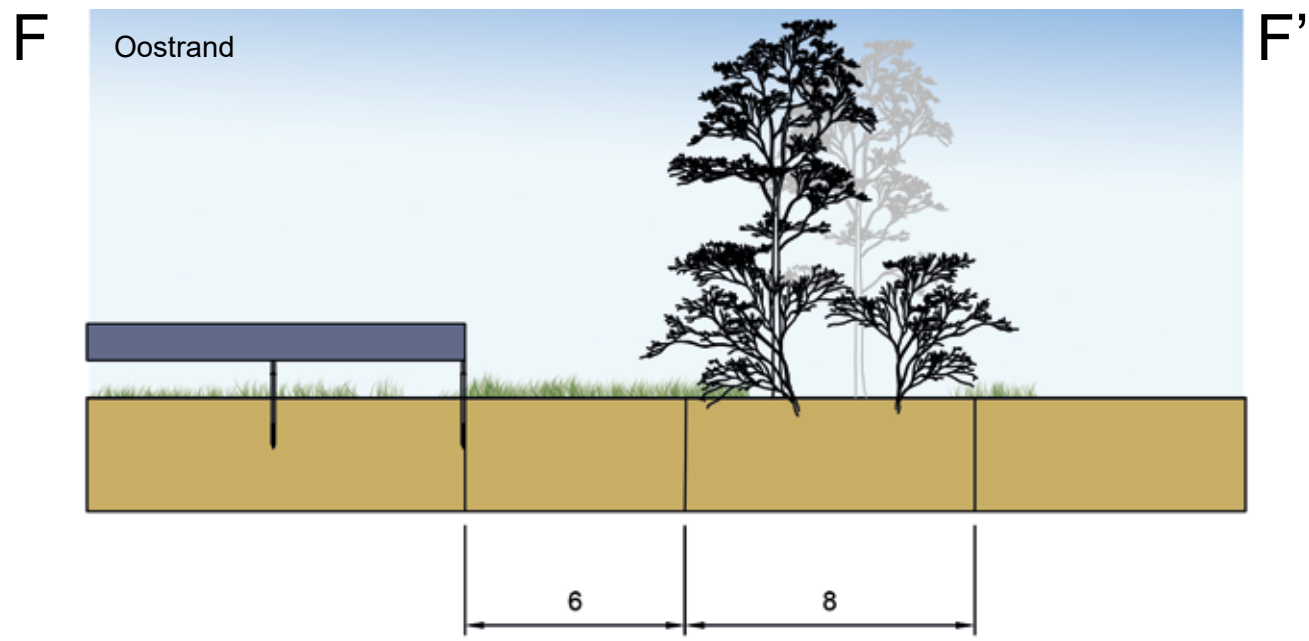
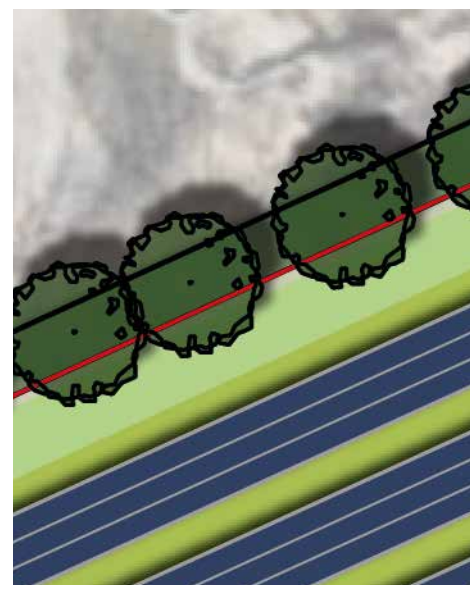
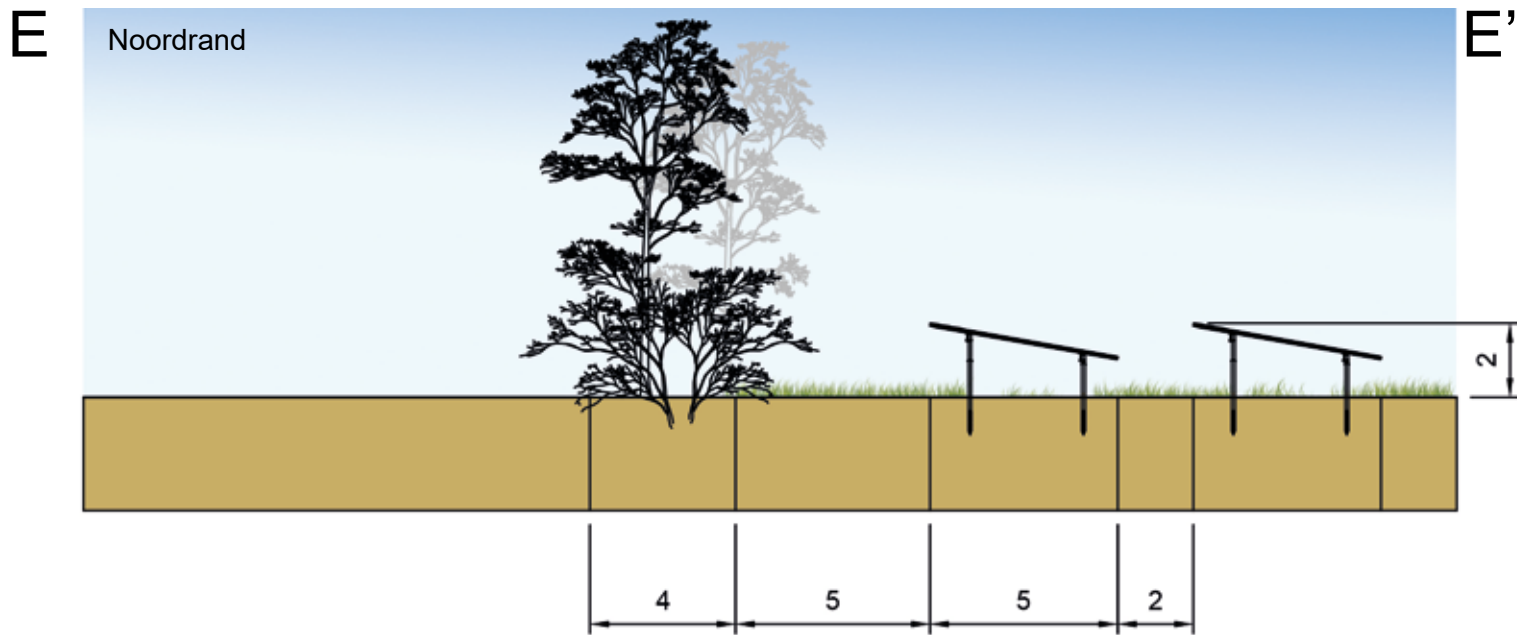


D

Westrand

D'





Beplanting



Te kappen beplanting midden op het plangebied (1)



Te kappen beplanting aan de noordrand van het gebied (2)



Op het plangebied staan nu een aantal bosschages.

De boombeplanting bestaat uit jonge beuken en robinia's. De samenstelling van de onderbeplanting is onbekend.

Voor de aanleg van het zonnepark wordt de op de bovenstaande kaart aangegeven beplanting verwijderd.



Meidoorn, bloei



Meidoorn, haag



Sleedoorn, haag



Kardinaalsmuts, herfstkleur

Sortiment nieuwe haag

De nieuwe haag wordt een gemengde haag, bestaand uit de volgende heesters:

Meidoorn.	60% (X)
Sleedoorn:	20% (X)
Kardinaalsmuts:	10% (X)
Hondsroos:	10% (X)

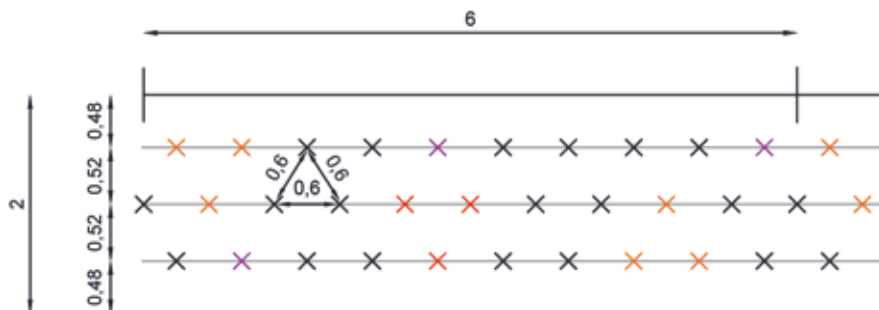


Sleedoorn, vruchten



Kardinaalsmuts, bloei

Aanplant van de heesters in driehoeksverband op 0,60 m

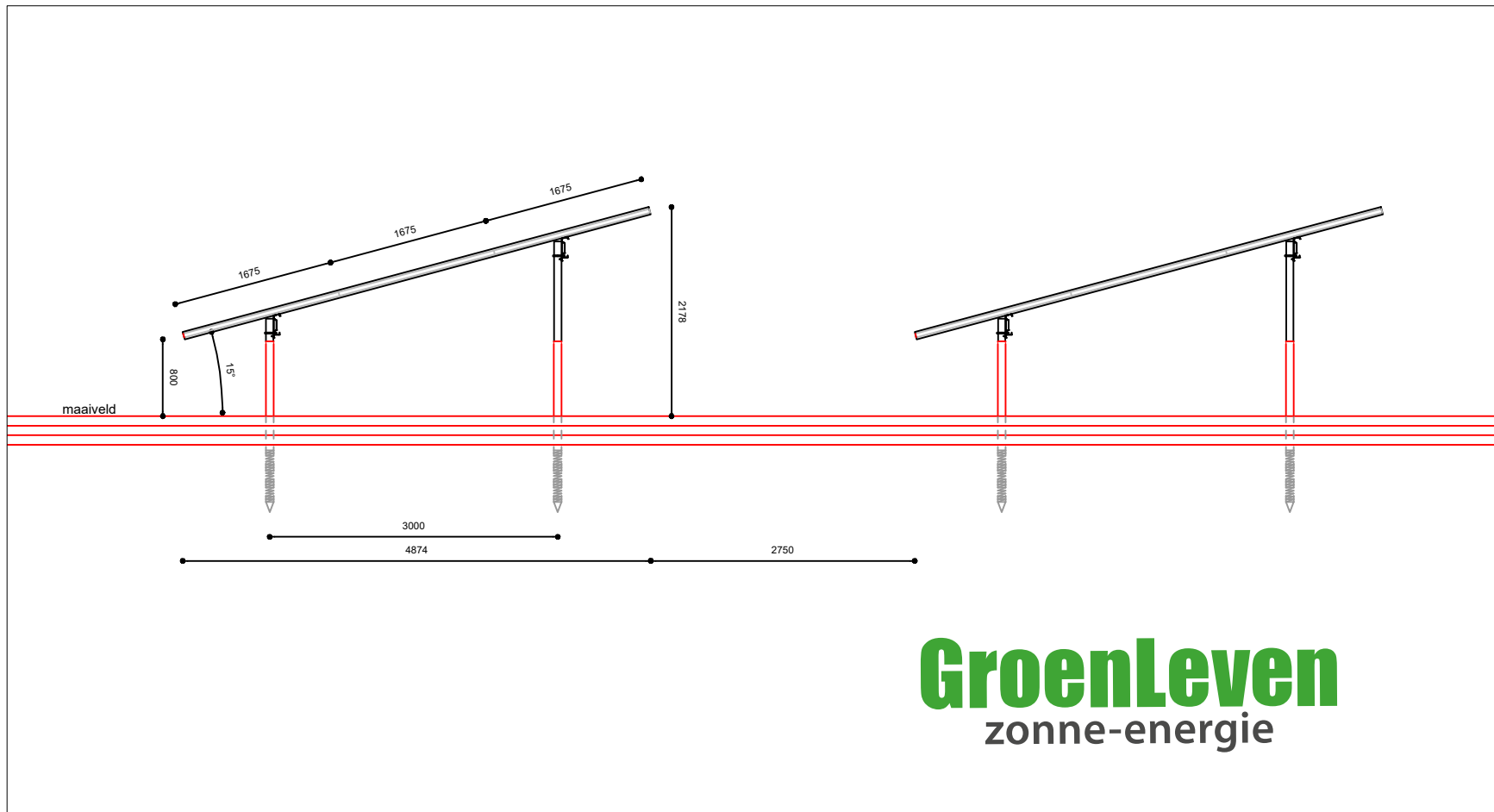


Hondsroos, bloei



Hondsroos, rozebottels

Profielen



Colofon

Landschappelijke inpassing
Zonnepark De Lindenberg Ommen

ir. Reinout Lindemans
Lindemans Landschapsarchitecten

Februari 2018

Zuiderend 83
9203 TK Drachten
0512 530615
www.lindemanslandschapsarchitecten.nl

datum 20-3-2018
dossiercode 20180320-4-17389

Samenvatting van de watertoets

In dit document vindt u een overzicht van de door u ingevoerde gegevens op <http://www.dewatertoets.nl/>. De toets is uitgevoerd op een ruimtelijke ontwikkeling in het beheergebied van het Waterschap Drents Overijsselse Delta. Heeft u vragen over de watertoets dan kunt u contact opnemen met het Waterschap Drents Overijsselse Delta (088-2331200) of een bericht sturen naar info@wdodelta.nl onder vermelding van: Vraag watertoets "naam plan/plaats".

Uit deze toets volgt de korte procedure.

Hieronder vindt u een samenvatting van de door u ingevulde gegevens.

Uw gegevens

Pieter Gorissen
BugelHajema
Ruimtelijke onderbouwing Landgoed de Lindenbergh te Ommen
p.gorissen@bugelhajema.nl

Vaart NZ 50
9401GN
Assen

Gegevens gemeente

Ommen
Ingrid Hulshof
0523-289732
Ingrid.Hulshof@ommen-hardenberg.nl

Planbeschrijving

Naam en/of omschrijving van het plan

OCB Bouw b.v. en Herbo GroenLeven BV zijn voornemens een zonnepark van circa 2 hectare aan te leggen. Het gaat om een locatie aan de noordzijde van Landgoed De Lindenbergh. Dit recreatiepark beslaat een oppervlak van circa 13 hectare. Het grootste deel van het park is uitgegeven ten behoeve van de bouw van recreatiewoningen met de daarbij behorende voorzieningen. Aan de noordzijde van het recreatiepark liggen nog enkele kavels braak. Op deze gronden wordt het zonnepark aangelegd. Om dit mogelijk te maken zal een uitgebreide omgevingsvergunningprocedure doorlopen moeten worden. In dat kader wordt nu deze watertoets doorlopen. Het verharde oppervlak neemt door de realisatie van het zonnepark toe. Het gaat hierbij primair om paaltjes waarop de panelen rusten. Er worden geen gesloten oppervlakten gecreëerd. Het hemelwater kan tussen de panelen door in de bodem infiltreren. Wel zal er een transformatorhuisje gebouwd worden. Het totale oppervlak aan verharding blijft beneden de compensatienorm van 1.500 m². Op dit punt wordt verwezen naar bijgevoegde Landschappelijke inpassing. Daarin is de beoogde inrichting van het projectgebied toegelicht.

Adres plangebied

Emslandweg 1D

7731 RP Ommen

Kadastraal adres

Website plangebied

Ingevoerde plangegevens

Kaartlagen

Heeft u een beperkingsgebied geraakt?

nee

Welke gemeente omvat het grootste deel van het door u getekende plangebied?

Ommen

Vragen

Gaat het om een ruimtelijk plan dat uitsluitend een functiewijziging van bestaande bebouwing inhoudt?

nee

Worden in het plan meer dan 10 wooneenheden gerealiseerd?

nee

Is er in of rondom het plangebied sprake van wateroverlast of grondwateroverlast?

nee

Neemt in het plan het verharde oppervlak van bebouwing en bestrating toe met meer dan 1500m² of worden er meer dan 10 woningen gerealiseerd?

nee

Maakt het plan deel uit van een groter plan dat in ontwikkeling is?

nee

Worden er op bedrijfsmatige wijze activiteiten verricht waardoor het verharde oppervlak verontreinigd raakt?

nee

Aanvullende vragen ten behoeve van de korte procedure

In het plan wordt afvalwater en het hemelwater behandeld via (de gekozen optie wordt hieronder bevestigd met ja):

- een gemengd stelsel
 - een gescheiden stelsel: hemelwater wordt geïnfiltreerd
- ja**
- een gescheiden stelsel: hemelwater wordt afgevoerd naar oppervlaktewater
 - een gescheiden stelsel: hemelwater wordt afgevoerd naar een hemelwaterriool
 - het afvalwater wordt aangesloten op een IBA
 - het afvalwater wordt afgevoerd via drukriolering

Indien de hoeveelheid verharding toeneemt? Wat bedraagt deze toename (in m²)?

1000 m²

Is er in of grenzend aan het plangebied oppervlaktewateraanwezig?

nee

Worden er materialen gebruikt waardoor het afstromende hemelwater verontreinigd kan raken?

nee

Vindt er een lozing plaats op het oppervlaktewater?

nee

Vindt er een tijdelijke of permanente onttrekking van grondwater plaats?

nee

Wordt afvalwater afgevoerd via drukriolering?

nee

Wordt er een nieuw vuilwaterstelsel (DWA) aangelegd (indien met nee beantwoord, wordt er vanuit gegaan dat wordt aangesloten op het bestaande gemengde- of DWA-stelsel)?

nee



Resultaat

Op basis van de ingevoerde gegevens op <http://www.dewatertoets.nl/> is gebleken dat voor dit plan de korte watertoetsprocedure doorlopen moet worden. Binnen het bestemmingsplan of projectbesluit kunt u gebruik maken van de aangeleverde standaard-waterparagraaf.

Verklaring

Dit document is een automatisch gegenereerd bestand op basis van de door u ingevulde gegevens. U bent akkoord gegaan met de door u ingevulde gegevens en u heeft verklaard alles naar waarheid te hebben ingevuld.

datum 20-3-2018
dossiercode 20180320-4-17389

Geachte heer / mevrouw Pieter Gorissen,

U heeft een watertoets uitgevoerd op de website <http://www.dewatertoets.nl/>. Op basis van deze toets volgt u de korte procedure. Binnen de procedure voor het bestemmingsplan of projectbesluit kunt u gebruik maken van de standaard waterparagraaf uit dit document.

Standaard waterparagraaf

Watertoets In het kader van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het verplicht ruimtelijke plannen te 'toetsen op water', de zogenaamde Watertoets. De Watertoets is een waarborg voor water in ruimtelijke plannen en besluiten.

Relevant beleid Het beleid van het Waterschap Drents Overijsselse Delta staat beschreven in het Waterbeheerplan 2016-2021, de beleidsnota Water Raakt!, Strategische Nota Rioleringsbeleid 2007, Visie Beheer en Onderhoud 2050, Beleid Beheer en Onderhoud Stedelijk water 2013-2018 en het Beleidskader Recreatief Medegebruik. Daarnaast is de Keur een belangrijk regelstellend instrument waarmee in ruimtelijke plannen rekening moet worden gehouden. De genoemde beleidsdocumenten kunnen worden ingezien op het hoofdkantoor van het Waterschap Drents Overijsselse Delta. Ook zijn deze te raadplegen op de internetsite: www.wdodelta.nl. Op gemeentelijk niveau is het in overleg met het waterschap opgestelde gemeentelijk Waterplan en het (verbreed) gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) van belang.

Invloed op de waterhuishouding Binnen het bestemmingsplan worden niet meer dan 10 wooneenheden gerealiseerd en de toename van het verharde oppervlak bedraagt niet meer dan 1500 m². Het plangebied bevindt zich niet binnen een beekdal, primair watergebied of een stedelijke watercorridor. Binnen het plangebied is geen sprake van (grond)wateroverlast.

Voor de aanleghoogte wordt een ontwateringsdiepte geadviseerd van minimaal 80 centimeter. Dit is de afstand tussen de gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG) en het maaiveld. Bij het bouwen zonder kruipruimte kan worden volstaan met een geringere ontwateringsdiepte. Om een goed inzicht te krijgen in het grondwatersysteem wordt geadviseerd om in overleg met het waterschap zo spoedig mogelijk te starten met een grondwateronderzoek. Dit kan in eerste instantie op basis van bestaande peilbuizen binnen of in de omgeving van het plangebied. Indien noodzakelijk kunnen nieuwe peilbuizen worden geplaatst.

Om wateroverlast en schade in woningen en bedrijven te voorkomen wordt geadviseerd om een drempelhoogte van 20 à 30 centimeter boven het straatpeil te hanteren. Ook voor lager, beneden het maaiveld, gelegen ruimtes (kelders, parkeergarages) moet aandacht worden besteed aan het voorkomen van wateroverlast door onder andere te voorkomen dat afstromend hemelwater vanaf het straatoppervlak naar binnen kan stromen. Bij de aanleg van kelderconstructies dient aandacht te worden geschonken aan de toepassing van waterdichte materialen en constructies.

Voor het dempen van watergangen / sloten (ook die niet in beheer zijn bij het waterschap) dient altijd een Watervergunning te worden aangevraagd bij het Waterschap Drents Overijsselse Delta.

Het plan bevat een rioleringscomponent, want door het plan neemt het afvalwaterdebiet in het bestaande gemengde- of vuilwaterstelsel toe. Door de uitvoering van het bestemmingsplan neemt de belasting van het bestaande rioleringsstelsel toe. Dit levert geen problemen op ten aanzien van de capaciteit van het rioleringsstelsel en de capaciteit van de rioolwaterzuiveringsinstallatie.

Voorkeursbeleid hemel- en afvalwater bij het afvoeren van overtollig hemelwater is het landelijk beleid dat het afstromen hemelwater ter plaatse in het milieu moet worden gebracht, dat wil zeggen lozen in de bodem (infiltratie) of in het oppervlaktewater. Het waterschap heeft de voorkeur om het hemelwater, daar waar mogelijk, te het infiltreren in de bodem. Oppervlakkige afvoer naar de infiltratievoorziening en infiltratie via wadi's geniet daarbij de voorkeur. Als oppervlakkige infiltratie niet mogelijk is, is ondergrondse infiltratie door middel van bijvoorbeeld een infiltratieriool (IT-riool) of infiltratiekratten een optie. Als infiltratie niet mogelijk is, kan hemelwater via een bodempassage worden geloosd op oppervlaktewater. Schoon hemelwater (bijvoorbeeld vanaf dakoppervlakken) kan direct worden afgevoerd naar oppervlaktewater. De afvoer van overtollig hemelwater uit het plangebied mag, ongeacht de toegepaste methode, niet tot wateroverlast leiden op aangrenzende percelen. Speciale aandacht wordt besteed aan duurzaam bouwen en een duurzaam gebruik van de openbare ruimte om een goede kwaliteit van

het afgekoppelde hemelwater te garanderen.

Watertoetsproces De initiatiefnemer heeft het Waterschap Drents Overijsselse Delta geïnformeerd over het plan door gebruik te maken van <http://www.dewatertoets.nl>. De beantwoording van de vragen heeft er toe geleid dat de korte procedure van de watertoets is toegepast. De bestemming en de grootte van het plan hebben een geringe invloed op de waterhuishouding en de afvalwaterketen. De procedure in het kader van de watertoets is goed doorlopen. Waterschap Drents Overijsselse Delta geeft een positief wateradvies.

Digitale Watertoets Dit document is gegenereerd via de website www.dewatertoets.nl. Het document mag alleen worden gebruikt ten behoeve van het plan, dat in dit document is omschreven. De informatie in dit document is houdbaar tot maximaal 1 jaar, gerekend vanaf de genoemde datum in dit document.

De WaterToets 2017

Ecologische inventarisatie zonnepark Landgoed de Lindenbergh te Ommen (gem. Ommen).

BügelHajema Adviseurs, 23 november 2017

KADER

Om de uitvoerbaarheid van het project te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is: nagaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van diverse bronnen zoals atlassen, waarnemingsoverzichten en digitale bronnen (Waarneming.nl en Telmee.nl) is het projectgebied ten behoeve van de inventarisatie op 22 november 2017 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: onbewolkt, 12 °C, zwakke zuidwestenwind.

PROJECTGEBIED

Het projectgebied is gelegen op het landgoed De Lindenbergh ten noorden van Ommen. Het park is bedoeld voor vakantiewoningen en is voor bijna 90 % volgebouwd. Door de economische crisis zijn de bouw en verkoop van vakantiewoningen sinds 2012 gestagneerd. Hierdoor ligt op het terrein nog een stuk grond braak van bijna 2 ha. Voor zonnepanelen is hier netto een oppervlakte beschikbaar van 1,2 ha. Hier kunnen circa 4300 panelen worden geplaatst. Ten zuiden en westen van dit terrein liggen recreatiewoningen. Aan de zuidkant ligt een brede bossingel. Aan de noord- en oostzijde liggen de gronden van een tuincentrum. Het huidige perceel bestaat hoofdzakelijk uit ruig, witbolgrasland. De randen van het projectgebied bestaan uit houtsingels met bosplantsoen met een breed assortiment aan bomen en struiken. Het betreffende perceel zelf wordt ook in tweeën gedeeld door een oost-west lopende houtsingel. De onderstaande foto's geven een impressie van het projectgebied.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.



Het projectgebied vanuit noordwesten



Het projectgebied richting het oosten

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de

soorten op deze lijst geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Binnen een straal van een kilometer rond het projectgebied komen verschillende beschermde diersoorten voor. Het betreft vogels, zoogdieren en amfibieën. Op grotere afstand komen ook beschermde vaatplanten, reptielen en insecten voor. Indien van toepassing worden relevante soorten in onderstaande tekst betrokken.

Op basis van het veldbezoek blijkt dat het projectgebied en de directe omgeving een beperkte natuurwaarde kent. Het terrein bestaat uit (gemaaid) ruig grasland met onder meer zachte witbol, smalle weegbree, scherpe boterbloem, veldzuring en hondsdrif. De singels rondom en op het perceel bestaan onder meer uit zachte berk, zwarte els, haagbeuk, robinia, Nederlandse vogelkers, schietwilg, hazelaar en verschillende esdoornvariëteiten.

In de singels kunnen verscheidene broedvogels worden aangetroffen als merel, zanglijster, roodborst en houtduif. Het grasland kan ook worden benut als foerageergebied voor zwarte kraai, ekster en ransuil. In de singels en op het grasland kunnen zoogdieren leven als bosmuis, rosse woelmuis, aardmuis en bosspitsmuis. Ook kleine marterachtigen als wezel en bunzing zijn niet uitgesloten. Tevens kunnen vleermuizen als gewone dwergveermuis, laatvlieger en rosse vleermuis op het terrein en in de omgeving foerageren.

Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen. Deze zijn gezien het voedselrijke karakter in de percelen en het gebruik, ook niet te verwachten. In de singels op en rond het terrein komen geen oude bomen voor die boomholten bevatten die geschikt zijn voor vleermuizen. Op het terrein (waar de zonnepanelen zijn gepland) is verder geen bebouwing aanwezig waar zich verblijfplaatsen voor vleermuizen of vogels met een jaarrond beschermde nestplaats in zouden kunnen bevinden.

Uit de omgeving van het projectgebied is het voorkomen van onder meer de volgende overige soorten beschermde zoogdieren bekend: das, boommarter, steenmarter en waterspitsmuis. Verblijfplaatsen van genoemde soorten komen in het projectgebied niet voor. Behoudens steenmarter is het ook onwaarschijnlijk dat genoemde soorten in de directe omgeving foerageren, gezien het intensieve grondgebruik van de directe omgeving.

Verder zijn enkele algemene beschermde grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten, zoals veldmuis, egel en bosspitsmuis. Voor alle voorkomende beschermde soorten zoogdieren geldt in de provincie Overijssel echter een vrijstelling van de verbodsartikelen in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen.

Uit de omgeving van het projectgebied is het voorkomen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten bekend, zoals huismus, boomvalk, steenuil en ransuil. Deze soorten nestelen hoog in de bomen of boomholtes (steenuil) of in

gebouwen (huismus). Er zijn geen nesten van of geschikte boomholten voor deze dieren aangetroffen in het projectgebied.

In de directe omgeving van het projectgebied zijn enkele nationaal beschermde amfibieën bekend, zoals gewone pad en bruine kikker. Incidenteel kunnen deze algemenere soorten in het projectgebied worden aangetroffen. Voor de te verwachten soorten in het projectgebied geldt in de provincie Overijssel een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Overige beschermde amfibieën als kamsalamander en poelkikker zijn bekend van de iets verder weg gelegen natuurgebieden. Gezien de terreinomstandigheden en het ontbreken van open water worden deze soorten niet in het projectgebied verwacht.

Geschikt leefgebied voor (uit de omgeving bekende) beschermde soorten reptielen, vissen en ongewervelden is gezien de inrichting en het gebruik van het projectgebied niet te verwachten.

TOETSING

Als gevolg van de plannen gaan geen nesten of verblijfplaatsen van vleermuizen en vogels met jaarrond beschermde nesten verloren.

Mogelijk maken de singels rondom en op het terrein deel uit van een vliegroute of foerageergebied van vleermuizen. De opgaande structuren blijven echter in voldoende mate in tact of worden nieuw gevormd met het opzetten van zonnepanelen. De middelste singel wordt geamoveerd maar gezien de kleinschaligheid van het terrein zal dit geen grote invloed hebben op de waarde van het perceel als foerageergebied voor vleermuizen. Het foerageergebied blijft grotendeels in tact en in de omgeving van het projectgebied is in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig. Als gevolg van de ontwikkelingen gaat geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen verloren. Ook voor de steenmarter (indien aanwezig) blijft het foerageergebied in tact. Verblijfplaatsen van deze soort komen niet in het projectgebied voor. Overige beschermde zoogdieren (anders dan waarvoor een vrijstelling geldt) worden niet in het projectgebied verwacht.

In de omgeving van het projectgebied kunnen jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn van vogels zoals ransuil, huismus en torenvalk. Het projectgebied vormt geen hoogwaardig foerageergebied voor vogels. Ook na de inrichting van het terrein blijft het gebied een waarde als foerageergebied behouden. In de omgeving is verder voldoende alternatief foerageergebied voor vogels aanwezig. Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen in gebruik zijnde nesten van vogels in de directe omgeving worden vernietigd of verstoord. Vernietiging is bij wet verboden. Verstoring was tot 1 januari bij wet verboden (Flora- en faunawet), en dit lijkt voor veel soorten zo te blijven onder de Wet natuurbescherming die 1 januari 2017 in werking is getreden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen tot slot verblijfplaatsen van enkele algemene, maar landelijk beschermde amfibieën- en zoogdiersoorten worden vernietigd en verstoord. Dit betreft mogelijk soorten als gewone pad, bosspitsmuis en veldmuis. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten beschermde soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Overijssel. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wet natuurbescherming.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig projectgebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur genoemd) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het nationale natuurbeleid. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Overijssel uitgewerkt in de Omgevingsvisie Overijssel en de bijbehorende Provinciale Omgevingsverordening Overijssel. Het NNN in Overijssel kent geen externe werking.

INVENTARISATIE

Het projectgebied ligt niet in of grenst niet aan een beschermd gebied in het kader van de Wnb. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied Vecht-, Beneden Regge op een afstand van circa 2500 meter ten zuidoosten van het projectgebied. De gronden van het projectgebied zijn verder niet aangewezen als NNN in het kader van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid. De dichtstbijzijnde NNN-gebieden liggen op circa 400 meter ten oosten van het projectgebied. Het betreft het bosgebied ten noorden van Ommen. Gezien de terreinomstandigheden en de ligging, heeft het projectgebied geen belangrijke ecologische relaties met beschermde natuurgebieden. De bossingel direct ten zuiden van het projectgebied is in het Natuurbeheerplan Overijssel wel aangewezen als droog bos met productie (N16.03).

TOETSING

Gezien de ligging van het projectgebied ten opzichte van beschermde gebieden en de aard van de ontwikkelingen kunnen negatieve effecten op

beschermde natuurgebieden in het kader van de Wnb op voorhand worden uitgesloten.

De beoogde ontwikkelingen vinden plaats buiten het NNN. Negatieve effecten op het NNN naar aanleiding van de ontwikkelingen zijn dan ook niet aan de orde. De plannen zijn niet in strijd met de Provinciale Ruimtelijke Verordening 2016.

Conclusie

Op basis van de uitgevoerde ecologische inventarisatie is gezien de aangetroffen terreinomstandigheden en de aard van de ontwikkeling een voldoende beeld van de natuurwaarden ontstaan.

Uit de ecologische inventarisatie is naar voren gekomen dat geen nesten of vaste verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogels, of beschermde soorten van andere soortengroepen voorkomen. Tevens is er geen sprake van een essentieel verlies van foerageergebied voor beschermde soorten. Nader onderzoek in het kader van de soortenbescherming (Wnb) is niet noodzakelijk. Bij de planning van de werkzaamheden moet wel rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels.

Nader onderzoek in het kader van de gebiedenbescherming (Wnb en het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid) is niet noodzakelijk. Het aanvragen van een vergunning van de Wnb voor de beoogde activiteiten is niet nodig. Het plan is daarnaast op het punt van het NNN niet in strijd met de Provinciale Omgevingsverordening.

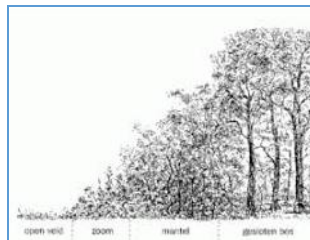
Met inachtneming van het broedseizoen van vogels is een ontheffing van de Wnb voor soorten of een vergunning op grond van de Wnb voor gebieden op voorhand niet nodig voor de beoogde activiteiten. De ontwikkeling is daarnaast op het punt van provinciaal ruimtelijk natuurbeleid niet in strijd met de Provinciale Omgevingsverordening Overijssel.

Op voorhand kan in redelijkheid worden gesteld dat natuurwet en -regelgeving de uitvoerbaarheid van het ruimtelijke plan niet in de weg staat.

Aanbevelingen

Vaak wordt een zonnepark aangelegd op een bedrijventerrein of agrarische grond zonder noemenswaardige natuurwaarde. Het is in de praktijk ook lastig extra natuurwaarde te creëren omdat de oppervlakte zoveel mogelijk gebruikt moet worden voor de opwekking van zonne-energie. Daarnaast moet rekening gehouden worden met schaduwwerking waardoor de ontwikkeling van bos niet gewenst is. Niettemin kan met een gering aantal vierkante meters de inrichting zo worden vorm gegeven dat er toch ruimte ontstaat voor een beperkt aantal planten en dieren. Op die wijze kan een zekere meerwaarde voor de biodiversiteit ontstaan. Daarbij kan worden ingespeeld op de natuurlijke gesteldheid van de bodem en de waterhuishouding. Tussen de zonnepanelen zelf zijn ook kansen voor beperkte natuurwaarden.

1. Tussen de zonnepanelen kan een zadenmengsel van inheemse bloemen van vochtig tot droog schraalland worden ingezaaid. Welk mengsel meest geschikt is hangt af van het gewenste beheer i.v.m. de zonnepanelen.
2. Maaien en afvoeren, de eerste jaren bij voorkeur twee keer per jaar, heeft een verschrallende werking waardoor kruiden en bloemen meer kans krijgen. Er kan ook overwogen worden om het terrein extensief te laten begrazen door bijvoorbeeld schapen of geiten. Ook dit bevordert de diversiteit.
3. Als er binnen een perceel gericht waterafvoer plaatsvindt, kan dat naar een paar poelen worden geleid, alwaar het water wordt vastgehouden. Lager gelegen delen van het terrein of plekken met slecht doorlatende ondergrond zijn hiervoor extra geschikt. De poelen dienen tenminste aan een zijde een flauw talud te hebben, waardoor een brede plasdraszone ontstaat. Poelen bieden kansen voor amfibieën als kamsalamander, bruine kikker en poelkikker en de oeverzones hebben een meerwaarde voor vlinders en libellen. Het onderhavige projectgebied lijkt voor de aanleg van poelen geschikt, gezien de plaatselijk natte omstandigheden.
4. Langs de randen en op het perceel zijn bossingels aanwezig. Voor zover deze singels behouden blijven verdient het aanbeveling langs de randen van de singels meer lagere mantel- en zoomvegetaties tot ontwikkeling te laten komen, met soorten als hulst, hazelaar, meidoorn, sleedoorn, vlier en Gelderse roos.



Een dergelijke mantel is van grote waarde voor diverse zangvogels, vlinders en andere insecten. Ook kan ruimte worden gecreëerd voor lage struiken en kruiden zoals braam, gewoon duizendblad, smalle weegbree en echte kamille. Omdat de mantel- en zoomvegetatie relatief laag blijft is er geen hinder van schaduwwerking. De singel midden op het terrein zou op die wijze vormgegeven kunnen worden waarbij eventueel de hogere bomen worden verwijderd, waardoor schaduwwerking wordt geminimaliseerd.

Ook op andere plaatsen langs de randen kan mogelijk ruimte worden gevonden voor lage boomsoorten als haagbeuk, hazelaar, vlier, meidoorn, sleedoorn met ter weerszijden een strook bloem- en kruidenrijk grasland. Ook hier geldt hoe breder de groenstrook hoe rijker aan planten en dieren. Een groenstrook van 10 meter breed heeft al een aanzienlijke meerwaarde voor flora en fauna.